

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arÿm pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arÿm tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arÿm mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nàr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytãro ba. Ne kam ajte me kâtãm nhipôkri aben japrÿ ar o ba. Nhym kam ajte me'ô bãmbê prôo akĩ nhym me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nàr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprÿ ne ar babit ne mex, nàr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhym Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba nê ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arÿm 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

² Krîraxbê Kôritukam ar aje Metĩndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arÿm amimexo ar ajo mex. Arÿm amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba

djari bakunî 'uw. Gwaj baje banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjà'wÿrja kunî 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunî 'uw. Amû me wãmê gwaj bamê ne Jeju arÿm amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprî* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metîndjwÿnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwÿnh, Metîndjwÿnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwÿnh tu kum ar akaprî. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym arÿm kum ar akaprî. Kam ne ba mã kum ar akam amikînh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprî prîne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akînh djà, adjàpênh djà'ã karô gar maro aban kam arÿm kôt aje memã kukràdjà jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx. ⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omÿnh kôt bar ar amã arê: gar arÿm amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katàtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arÿm tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje àpênh djà kunî mar ne o aba. Metîndjwÿnh Karô ne ar amã àpênh djà kunî'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metîndjwÿnhmã ar akam amikînh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjà gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhym Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arÿm bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arÿm kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metîndjwÿnh ne mrãmri

* 1:3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtã. Nhym be, ta ne tu kum ar akaprî.

kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'y'r ar ajuw. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'y'r ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbik-wakumrêx. Mrâmri kabênkumrêx.

*Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.
Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8*

¹⁰ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjîn arê. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrik wãnh apÿnh mÿj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarên kôt prîne amex. ¹¹ Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwÿ arým nînh iwÿr bôx ne ar arým ar ajã imã,

—Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arým ar kabên man arým wãm ar amã arê. ¹² Gar we akwÿ amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêt o ane nhym me arým imã arê ba arým kuma.

¹³ Nã gãm ar arým apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arým abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arým aje abenmã Kritu nhirênh pyrâk. Djãm ba ne me arým pîte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arým ngômã ajadjã gar we ikôt ar aba? Kati:.

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangiênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwÿnhmã

amikînh jarê. Mÿkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajõ arîk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã ijadjà, ane ba ren kam ikaprîre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjà. Exepa nhõ kikrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabêh mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabêh mex jarêh ren arÿm o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'ã ikabêh ja ne ba ren o kuno. Nhym kam ren me arÿm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhym be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kàj bê ar amã 'ã ajarê nhym arÿm ar amã amirîtkumrêx. Nhym kam me biknor tokry djâkam me biknor prãmja ikabêh man amim,

—Kê. Djãm katàt kute amikabêh jadjwÿr got? Nãm krã punu, ane. Nhym be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrãmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhym me tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm 'itÿxo me utàn ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum, “Me ta krã mex ne kute memã kabêh mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhym kam me arÿm kabêh kajgo me:xi.

Nhym me ta amak mex ne kute pñine memã mỳjja'ã karõ
mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno
nhym me arỳm kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane nhym me
arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me arỳm aben djô'ã
arênho mō:n arênho mōr tãmtã arỳm 'ỳr o bôx. Tũ:mràm
me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arỳm pĩte'y'ã wajêt ne
kam ty. Ty nhym Metĩndjwỳnh arỳm o gwaj bapytàn kam
arỳm mebê amak mexo akno. Nhym kam me arỳm kabên
kajgo me:x ne.

²⁰ Nhỹnh ne me'õ ta krã mex? Nhỹnh ne me kum
Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ta krã mex? Kati. Nhỹnh ne me'õ
ta kute pñine me kukràdjà mar? Kati. Nhỹnh ne me'õ ta
krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati.
Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ne me krã mex kêt. Me
kabên kajgo me:xi.

²¹ Mỳkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metĩndjwỳnh
ta kute katàt me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikĩnh kêtja ta kute imarmã? Djãm me
ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kàj bê memã
Kritu pĩte'ykam tykja'ã ujarênh nhym me kute me'ã, “Me
krã punu”, anhỹrja. Me kute anhỹrkam gê inhõ àpênh
ar kàj bê memã Kritu pĩte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx.
Nhym kam me kwỳ kute tu amim Kritu markumrêx ba
arỳm me utàn ar meo iba. Ja ne imã kĩnhkumrêx. Nãm
ã Metĩndjwỳnh me'ã amim ane. Kute amim anhỹrkam ne
me kabên kajgo me:xi. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ta
krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mỳjja pumũnh kêt'õ nhìpêx ba me omũn kam
arỳm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhỹro ba. Nhym
be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arÿm imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arÿm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba. ²³ Bar kàj bê memã kum,

—Metĩndjwÿnh ne Jeju'ã Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mẽ nhym arÿm pĩte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhym mebê idjaer arÿm kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhym me rôrôk ne arÿm kum kurêja pyrãk. Nhym be, me bajtem kwÿ ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwÿ jadju:w. Nãm ar krã punu, anhÿro ba.

²⁴ Nhym be, bar katàt me kwÿmã 'ã ajarê. Metĩndjwÿnh kute arÿm amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nàr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pĩte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhym me abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunĩ rer me:xi. Djãm Metĩndjwÿnh kute ari kabên jadjwÿr got? Metĩndjwÿnh kute no mexo, kabên mexo me kunĩ rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵ Mÿkam me ã abenmã anhÿro ba? Bir, Metĩndjwÿnh kute krã mexo, 'itÿxo kute me kunĩ rer mexkam. Nãm me kute Metĩndjwÿnh'ã amim, “Krã punure”, anhÿr, me ta ne me krã punure. Nhym be, Metĩndjwÿnhbit ne krã me:xkumrêx. Nàr, nãm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metĩndjwÿnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadja ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhym Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djãm me akrãptĩ akrã mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptĩ ajitÿx nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba?

Kati. Djãm me akrãptĩ arũnh nhym kam arỳm amiwỳr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhym be, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhỳr Metĩndjwỳnh arỳm amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhym me arỳm pijàm ne. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhỳrja Metĩndjwỳnh arỳm amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me we 'itỳx jao apa. Me ta kute amijo 'itỳxjao apa nhym me arỳm pijàm ne. ²⁸ Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kĩnh kêt kumrêx, anhỳro ba. Me kajgo ja Metĩndjwỳnh arỳm amijo me utàn meo ba.

Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me rũnho apa nhym me arỳm pijàm ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhym me kunĩ arỳm Metĩndjwỳnhmã amijo àmra kêt. ³⁰ Nhym be, ar ga ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arỳm gwaj bamã Kritu jano nhym bôx ne arỳm gwaj bamã katàt kabẽn jarẽnhkumrêx. Gwaj kam arỳm markumrêx ne kôt arỳm bakrã mexkumrêx. Nhym Metĩndjwỳnh ajte Kritu kôt arỳm gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arỳm ta mexo bamex ne. Nhym ajte Krituo gwaj bajaxweo pãnh mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arẽnh kôt ne ba ar amã arẽ. Nãm memã kum,

“Djãm amijo adjàmra prãm? Kwãrĩk wãnh amijo adjàmra kêt.

Dja ga Bẽnjadjwỳr djwỳnho amra.”

Nãm ã memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr ibôx kêtri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Kritu pîte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwârîk wãnh ba arkum atemã mÿjja'õ jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prîne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arêho ane? Kati. Metîndjwÿnh Karõ ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarêho ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhym be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarêho ane.

*Me kute Metîndjwÿnh Karõ marbit ne me krã mex.
Mat 7.6; Dju r 14.22*

⁶ Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar prîne memã arê. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me ï kêtumrêx.

⁷ Nhym be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh.

Mÿjja kunĩ kêtri ne Metĩndjwÿnh kute tu amim kabên'ã karökumrêx. Kute pĩne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'ã karõ. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arÿm jakam memã arênhõ iba.

⁸ Djãm pykakam me rÿnh'õ kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rÿnh kuman ren pĩte'y'ã Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju ne pĩne mex ne umakumrêx. Ren me kute pĩte'y'ã nhôr kêtumrêx. ⁹ Mrãmri me'õ ta kute kabênja mar kêtumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum, “Metĩndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'ã karõ. Djãm me'õ ta kute omÿnh? Kati. Me'õ ta kute omÿnh kêt. Djãm me'õ ta kute mar? Kati. Me'õ ta kute mar kêt. Djãm pykakam me'õ ta kute amim 'ã karõ? Kati. Me'õ ta kute amim 'ã karõ kêt. Me kum abêja kadjy ne Metĩndjwÿnh amim mÿjja mex'ã karõn memã kudji. Nhym kam me'õ ta kute mar kêtumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumÿ. Nhym be, Metĩndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã o amirĩtkumrêx. Karõ kute gwaj bamã kabêno amirĩtkumrêx. Karõ kute pĩne mÿjja mar. Metĩndjwÿnh kute òkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karõja kunĩ ne Karõ kute pĩne mar mex.

¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'õ kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhõkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metĩndjwÿnhdjwÿ òkre kadjwÿnhbê kabênja me'õ kute mar kêtumrêx. Metĩndjwÿnh Karõbit arÿm kute mar.

¹² Djãm me kum kĩnh kêtja karõ ne Metĩndjwÿnh gwaj bamã ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karõ ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakĩnh djà mar kadjy ne gwaj bamã ano.

Metîndjwÿnh ta gwaj bamã apÿnh bakînh djà ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djàjao pãnh kêt. ¹³ Bar memã gwaj bakînh djà'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karõ ne ar imã 'ã ajarê. 'Ã ajarê bar ije mar ne arÿm memã 'ã idjujarênh ar iba. Karõ kute katàt kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karõ kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhym be, me ja, Metîndjwÿnh Karõ kute meo ba kêtja djãm me kute amim Metîndjwÿnh Karõ kabên mar prãm? Kati. Mÿkam? Bir, nãm me aprÿn amim,

—Djãm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tèn gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

—Je, mÿj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karõ markôt kadjy bamex. Nhym be, me kute Karõ mar kêtja ne me te kute Metîndjwÿnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwÿ gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh kute mÿjja'ã amim karõ djãm me'õ kute mar? Kati.

Kam, djãm me'õ kute Metîndjwÿnhmã mÿjja'ã karõmã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane?’ ane. Arkati. Metîndjwÿnh ajbit ne kute mÿjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, gwaj bajbit ne gwaj Karõ kôt Kritu djumaro badjumar ne arÿm baje mar. Kute amikabên'ã amim karõja gwaj arÿm baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prîre pyrâk nhym kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, djãm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djãm arÿm ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Kati. Ar aje Metĩndjwÿnh Karõ mar kêt rã'ã. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêt kukràdjaja ne ar aje mar tÿx rã'ã. Ar aje me prîre bixadjwÿr nyre pyrâk.

² Ga, me prîre bixadjwÿr nyrekam kute mÿjja tÿx kur kêtja pumũ. Ar gadjwÿ Metĩndjwÿnh kabên kwÿbit ne ba ar amã arê. Amirĩtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metĩndjwÿnh kabên kwÿ ne mebê bipdjur ne mebê tÿx. Me kute Metĩndjwÿnh Karõ marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karõ mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karõ mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metĩndjwÿnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy amimar tÿx rã'ã ne. Ne kam te aje me urâk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arÿm apÿnh mÿj xê jakôt aku'ê ne arÿm abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kukràdjà mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtktbit ar aje amijo abakumrêx. ⁴ Ar akwÿ ar amã me kwÿ kĩnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktã ar amã aben kĩnh kêtto aban mÿj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja

kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metĩndjwỳnh nhõ àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apỳnh ar idjápênh djà'ã karõ kôt ne bar kum idjápênho iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwỳnh pyræk. Ba ne ba ije pur kre djwỳnh pyræk. Nhym Apôr kute ngo djwỳnh pyræk. Nhym be, Metĩndjwỳnhbê djwỳ kunĩmã rũnh jangjênh djwỳnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arỳm 'ỳr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhym kam Apôr bõx ne ar amã Metĩndjwỳnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhym be, Metĩndjwỳnhbit ne ar amã ajamak bõ gar arỳm amũ maro amikamê. ⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhym Apôrdjwỳ kajgokumrêx. Nhym be, Metĩndjwỳnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bõnhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwỳ abatãnhmã ne kre djwỳnh pur kre nhym ajte ngo djwỳnh pur ngo. Ar badjwỳ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metĩndjwỳnh ar inhĩ pỳnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metĩndjwỳnhmã idjápênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metĩndjwỳnh nhõ pur pyræk. Ar aje Metĩndjwỳnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam àpênh pyræk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metĩndjwỳnh nhõ kikre pyræk. Kute kên krãptĩo kikre pyræk. Ar akrãptĩ nhym Metĩndjwỳnh arỳm amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kõ 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metĩndjwỳnh tu kum ikaprĩkam ne ba prĩne ar amã Metĩndjwỳnh kukràdjà jarênh mex. Kute mrãmri ne

me kute prîne kikre nhipêx mexja pyræk ne ba ar amã kukràdjà jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjà jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipônho tēm, katà:t pyka nhipônho tēm ne kam kam kên kapîn ne kam iby pyka tÿx kapînja pyræk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arÿm ar awÿr bôx ne ajte ar amã kukràdjà 'ôdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'ôdjwÿ kute pyka kadjwÿnhbê kên ja nhiby kikre pyræk ne me'õ ar amã kukràdjà 'ôdjwÿ jarê. Ije ar amã kukràdjà jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bôxja ikudjwa ajte Metîndjwÿnh kukràdjà jarênh 'ãno djan prîne katàt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prîne katàt ipêx mexja pyræk gora gê me katàt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwÿnhbê kên ngranh ne kupa'ã kute ajte 'ôdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kri-tudjwÿ. Djãm me'õ kute katàt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'ôdjwÿ bôx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nàr kute kryt jakao ipêx nàr kute kên pãnh rax 'ôdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tÿmràm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katàt Metîndjwÿnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyræk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pïo ipêx nàr kute bôo ipêx nàr kute bôo ipêx. Tãm dja tēmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja bôx ne Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwÿnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam

kute mÿjja rerekreo kikre nhipêx pyrâk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex kêt ne tẽmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arÿm bôx 'ÿr nhym arÿm apÿnh me umar punu djari ban bôx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx pyrâk. Nhym kam me arÿm me omÿ. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arÿm omÿ. Nâr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arÿm omÿ. Godja me'õ arÿm katàt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djà me'ÿr bôx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrâk. Nâr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djà me'ÿr bôx. Nhym kam me arÿm mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx nhym pòk ne xêt pyrâk.

¹⁴ Godja me'õ katàt memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arÿm Jeju mar tÿx rã'ã. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me'õjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nâr godja me'õ memã arênh punu jabej nhym me arÿm Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'õja arÿm umar punure. Kute pãnh'õ byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwÿnh arÿm me'õja pytà. Kute mrãmri ne me kute kikre pòk katikôt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karõ ar akam ÿrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwÿnh nhõ kikreti pyrâk. Djãm ar aje ja mar kêt?
¹⁷ Metîndjwÿnh nhõ kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'õ õ kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam aje mrãmri ne õ kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'õ ar abê

Metĩndjwỳnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajõ we aje pĩne me kukràdjà mar. We aje me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà mar ne mekõt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrĩk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekõt ikrã mexkumrêx, anhỳr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “ikrã punu”, ane. Mỳj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metĩndjwỳnh man arỳm kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kute amikukràdjà punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhỳrja, me jamã ne Metĩndjwỳnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjà mar kute kum ka'ên kam kute kum õ mry janhôrja pumũ. Nhym mry ta amikukràdjà kôt amijo ba tãmtã õ mry'ỳr bõx ne ta arỳm amipynê.

Nhym me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtjwỳ we ta krã mexkam dja me amikukràdjà punu kôt amijo mõr tãmtã arỳm ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. ²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'ã karõ.

Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm me kabên man kam arỳm amim,

‘Me kabên mrãmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

²¹ Kam, djãm ar aje mekôt we me krã mexjao adjãm-ramã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt we me krã mexjao adjãmra kêt. Mỳkam? Bir, mỳjja kunĩ ne ar anhõ mỳjjakam. ²²⁻²³ Metĩndjwỳnh ne Krituo Kra nhym arỳm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arỳm ar ajo kamy. Nhym kam Metĩndjwỳnhdjwỳ arỳm ar ajo kran kam arỳm ar amã mỳjja kunĩ ngã. Ne kam ba arỳm ibê ar anhõ àpênh. Nàr, kam Apôr arỳm kubê ar anhõ àpênh. Nàr, kam Pedru arỳm kubê ar anhõ àpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mỳjja kunĩ ne ar anhõ mỳjja. Gar arek mekôt atĩn ne ar aba nàr ty. Te tyn arỳm Metĩndjwỳnh kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã. Kam mỳjja kunĩ ne ar anhõ mỳjja. Ajbir jakam mỳjja ne ar anhõ mỳjja. Nàr amrê gwaj bawỳr mỳjja apôxdjwỳ ne ar anhõ mỳjja. Kritu kute ar amã mỳjja kunĩ bakam mỳjja kunĩ ne ar anhõ mỳjja.

4

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhõ àpênh ne ar gwaj bamã Metĩndjwỳnh kabên jarênh ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arỳm jakam gwaj bamã arênh ba, ane.

² Bir, mỳj dja memã kabên jarênh djwỳnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katàt. Metĩndjwỳnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katàt.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjapênh jaxwemã akator prãm kam djãm kam itĩn prãmmã? Kati. Djãm ije idjapênh jaxwe'ômã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'õ mar kêt. ⁴ Ne kam djãm ije amikam ijaxwe'õ mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhỹrmã? Kati. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne kute imar. Ta ne kute idjapênh jaxwe'õ pumũnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwârîk wānh me'ômā axwe jarēnh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarēnh kêt. Gwaj Bēnjadjwÿr djwÿnh nhõ akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mÿjja kunïo amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumû. Nhyim a'ukam amirît nhyim me kunï arÿm omû. Bēnjadjwÿr djwÿnhdjwÿ dja mÿjja kunïo amirît, me kute mÿjja pudjurja kunïo amirît gê me kunï kuma. Me kute umar djà kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karôjao amirît gê me kunï kuma. Kam gêdja me ï pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nâr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã,

—Kwârîk wānh me'õ'ã, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akadjy ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijôo adjãmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabēnbit mar rax. Kute me'ã kabēn jarēnh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'õo adjãmran ate amû amã me'õ kurê kadjy kêt.

⁷ Mÿj me'õ ne ar amã arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhõ mÿjja'ôja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'õ ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhõ mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyræk. Nã gãm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amû amikamēnh prãm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibēnjadjwÿr rax pyræk. Arÿm ne ba amipānh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhÿro aba. Djãm mrãmri ne akabēnwã? Kati. Ga ren ar mrãmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipānh ar ijô mēnh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nhyr be, kati. Kritu kute ar ijanorja djâm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kady kute me ipôkri me umjÿr nhyr me kunĭ kute me omũnhja pumũ. Ar badjwÿ. Bar memã Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽho iban kam memãbit ar ije mÿjja pyrãk. Nhyr kam me kunĭ 'ã ar ipumũ. Nhyr me kute ar ibĩn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumũ. Nhyr Metĩndjwÿnh kady mrãnh djwÿnhdjwÿ 'ã ar ipumũ.

¹⁰ Bar Kritumã apê nhyr me arÿm ar ijã, “Nãm ar krã punu”, ane. Nhyr be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhyr be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhyr be, ar ijã ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djari ne bar prãmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhõ kubẽkà punuren iba. Nhyr me ajte ar ikam àkrẽ kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjãpẽnh tÿx. Me te ar imã,

—Gora gê Metĩndjwÿnh ajo ajkẽ, ane bar mã memã kum,

—Gê Metĩndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkẽ bar arek memã dja. ¹³ Me te mã memã ar ijã kabẽn punu bar mã memã iprĩren nêje me kukrà. Me kubê ar ikĩnh no kati. Kute mrãmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kĩnh no kati pyrãk. Ga, me kute mÿjja kro janhĩnh ne mũm rẽnhja pumũ. Nãm me ã ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikĩnh no kati rã'ã. Be, djâm kam ar irax?

¹⁴ Djâm ije ar amã apijãm jadjãr kady ne ba ã ar amã amijarẽho ane? Kati. Nã bãm ar abê akabẽn kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrãk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabẽn kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nhym apôxja pumũ. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyrâk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhym kam me krãptĩ aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptĩ kabên ma. Nhym be, djãm me kute ipyrâk? Kati. Djãm me kumrêx ar amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyrâk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nhym ar awÿr tẽ. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nhym arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katàt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nã bãm katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katàt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arênho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunĩmã ne ba memã arênho iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrâk gar akwÿ amijo adjãmra ar aba. ¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrãmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tẽ. Ar awÿr tẽn ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djãm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrãmri me àpênh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djãm mrãmri ne we Metĩndjwÿnh me wãmã tÿx jadjà? Kon. Dja ba bôx ne goja me omũ.

²⁰ Metĩndjwÿnh kute meo bakam djãm me kabênbit? Kati. Mrãmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjàrdjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kĩnh?

Ga, me kute me àbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumũ. Me kute memã bën tỳxkamdjwỳ me tokry. Djãm ba ar awỳr ibôx ne ar amã ibën tỳxmã gar atokrymã? Nàr ar awỳr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibën prïo ar amã ikabën. Djãm tãm ne gar amã kĩnh?

5

Me kute bôm me'õ jaxwe mēnh'ã memã karõ.

¹ Me ar akurũm iwỳr tẽn bôx ne imã ar akam me'õ jarẽ. Ne imã,

—Me'õ ne bãmbê prõ pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'õ jarẽnho ane ba kuman arỳm ar amã arẽn ajte ar amã me'õja axwe jarẽ. Me kute Jeju mar kêt'õ kute bãmbê prõ pytàr kêt. Wākambit we me'õ kute Jeju mar arỳm bãmbê prõ pytà. ² Gar kam apijàm kêt. Me'õja bãmbê prõ pytà gar mỳjja 'õ jarẽn kêt ne ate ar akrãn arỳm amijo adjàmrbait. Ne ga ren ar amikam akaprĩ:ren ren aminêje bôm me'õja mē gê ar akôt krĩ kêt.

³ Mrãmri ne ba jakam idjãmkam ar amar 'ãno djan arỳm mrãmri me'õ jaxwe wã'ã ikabën djirkumrêx. ⁴ Dja gar Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamã arẽn kôt me'õ'ã akuprõ. Kute bãmbê prõ pytàrja'ã akuprõn amim kukjan kam kum axwe pãnh jarẽ. Dja ba ar akàxã ar amaro nhỹn arỳm ar akôt ikabën dji. Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arỳm àpênh tỳx. Kam dja gar katàt me'õja'ã ar akabën djirkumrêx ba arỳm ar akôt ikabën dji. ⁵ Axwekam 'ã ar akabën djirkumrêx ne on Xatanajmã kanga gê ar o ban arỳm o ajkê. Dja o ajkê nhym arỳm ty. Nhym kam Jeju arỳm amikôt karõ dja. Õ akatikam dja Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu bôx ne arỳm amikôt karõ dja nhym arỳm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrãn amijo adjàmrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwỳ nhigot djà ngrire djwỳkam rēnhkam arỳm

djwÿ kunĩ'ÿr bôx nhym igotja pumũ. Me'õ jaxwejadjwÿ. Dja gar ate akrã nhym me'õ amijo tēm tāmtã gar akrãptĩ arÿm amã axwe kĩnh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjã kôt ne me kute djwÿ nhigot djã tũm kunĩ kapĩnja pumũ. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djã kêt. Dja gar aminêje me'õ jaxwe jano gê mã tẽ gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrãnh nhõ akatikam me axwe pãnh mrykĩ'ãtomti parja pumũ. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me kute katãt Metĩndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumũ. Kritu gwaj bajaxwe pãnh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katãt Metĩndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djã tũm kur kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tũm kunĩ kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katãt Metĩndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djã kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtikumrêx ne bakabênkumrêx ne katãt Metĩndjwÿnh maro baba.

Djãm me axwemẽ ro'ã me ar bamã?

Á Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne ar amã,

—Me mjên djwÿnh kupa'ã nãr prõ djwÿnh kupa'ã kurẽ ba kwãrik wãnh ro'ã ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djãm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtme ro'ã aba kêtmeã? Kati. Pyka kunĩkôt me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja krãptĩ gwaj te memã bakãxmã. Me mjên djwÿnh kupa'ã nãr prõ djwÿnh kupa'ã kurẽ baja, me kute amim mÿjjao atom rũnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mÿjjao àkĩnh prãmja, me kute mÿjjao metĩndjwÿnh karõ

nhipêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunîkôt me axweja krãptĩ gwaj te memã bakàxmã.

¹¹ Nhyim be, me'õ ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'õ. Dja kum axwe kĩnh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwãrĩk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'õ mjên djwýnh kupa'ã nàr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nàr amim mýjja rũho atom prãm nàr mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênh prãm nàr kute mebê me kurê prãm nàr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nàr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkĩnh prãm godja me'õ ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ao ane kwãrĩk wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrĩk wãnh ro'ã anhõ kwý krëndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênh babamã? Kati. Metĩndjwýnh ta dja me kum kĩnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhyim be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênh babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'õ jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arým aminêje bõm amê gê ar aro'ã bikprõnh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'õdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'õ ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa 'amýn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'õ'ýr o amrãnh kêt?

---

* ^{5:11} Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ï pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarẽ. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metĩndjwýnh nhõ me ja dja gu me me kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprõ ne kum axwe pãnh jarẽ. Djãm ar aje amim Jeju markam ajõ akrã mex kêtksam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtãm meo mrã?

³ Be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj ï memã axwe pãnh jarẽ. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhym be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtãm meo mrã nhym me kute Jeju mar kêtksam arým memã axwe pãnh jarẽ. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'õ ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'õ kute amim Jeju marjao amiptà. Ar akam rax kêt'õo amiptà gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarẽ.

⁵ Ga ren ar amikam apijàm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãmksam ga ren ar amikam apijàm ne. Nhym be, kati. Amikam ar apijàm kêtksam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Kwãrik wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'õ jaxwe'ã akuprõ ne ren arým amim kukij ne ren arým kum axwe pãnh jarẽ.

⁶ Nhym be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ýr meo mrã nhym me arým memã axwe pãnh jarẽnhõ krĩ. Nhym kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnho kumex. Kam ne ba ipijà:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnhkam ne gar arým axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arým ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar

abê mỳjjao akno ga ren ar ate akrân ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrân̄h kêt. ⁸ Nhȳm be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mỳjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwârîk wân̄h gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhȳm Metîndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt. Kwârîk wân̄h ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhÿr kêt. Mỳj xê dja Metîndjwỳnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwỳnh kupa'ã nâr prõ djwỳnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nâr me kute mỳjjao metîndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênh prãmja.

Nâr me kute mebê prõo àkînh nâr mjêno àkînhja. Metîndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nâr me kute me kupêho ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrækja.

Nâr me my kute me my kupêho ikwãja nâr me nire kute me nire kupêho ikwãja. Metîndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nâr me àkînhija.

Nâr me kute amim mỳjjao atom rûnh prãmja.

Nâr me kute kadjwati kangôkam* bibân̄h prãmja. Metîndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nâr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nâr me kute me noo biknor ne mebê mỳjjao prõt prãmja. Metîndjwỳnh kute õ kâjkwakam me ja'õo ba prãm kêt-kumrêx. Kwârîk wân̄h amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

---

* 6:10 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibân̄h kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rä'ã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhỳr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwỳ mekôt ã amijo ane. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhym me arỳm mextire pyræk. Nãm arỳm amimexo ar ajo mex ne arỳm ar amã axwe kêt jarê gar arỳm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markam ne arỳm ã ar ajo ane. Metĩndjwỳnh Karõo arỳm ã ar ajo ane.

Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtikumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Djãm apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iban arỳm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtikumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Dja ba imã mỳjja kĩnh ne arỳm ije o ibamã ne kam arỳm amiman amim,

—Kati. Dja ba mỳjja wão iban kam arỳm te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arỳm o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwỳ. Djwỳo me ajne kadjy ne me tik, anhỳr ar o aba. Nhym be, djwỳmẽ me tik kajgo. Metĩndjwỳnh dja pyka mẽ o amrà nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mỳj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bẽnjadjwỳr djwỳnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mỳj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwỳnh kupa'ã ar akurê aba, nàr gwaj baje baprõ djwỳnh kupa'ã ar bakurê babamã?

Djãm ja kadjy ne Metĩndjwỳnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metĩndjwỳnh tỳxo arỳm akubyn Bẽnjadjwỳr djwỳnho tĩn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwỳ kôt akubyn gwaj bajo tĩn.

¹⁵ Be, Kritu ne arỳm gwaj bajo kute apỳnh amikukràdjà pyràk. Kute arỳm ijo amikukràdjà pyràkkam djãm ije me kuprỳ mjên prãmjao inõrmã? Kati. Djãm me ni kuprỳja mex? Kati. Kam ije me kuprỳo inõr prãm kêtikumrêx. Kritu kute arỳm ijo amikukràdjà pyràkkam ije me kuprỳo inõr prãm kêtikumrêx. ¹⁶ Amrêbê ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar ĩ abenã tỳm ne kam kute ĩ pydji pyràk.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kute me kuprỳ mjên prãmjao ikwãkam abenã tỳm ne kam kute mrãmri ne ĩ typdji pyràk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt. ¹⁷ Nhym be, me Bẽnjadjwỳr djwỳnhmẽ typdjija ne me arỳm ta Karõkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'õ kuprỳo anõrmã on kum akàx ne kubê aprõt ne. Dja ga me kuprỳo anhikwãn arỳm aminhĩo abikênh rax ne. Nhym be, aje mỳjjao adjàkĩnhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr aje me'õnh bĩnkam nàr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr, apỳnh me àpênh jaxwe 'õdjwỳkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhym be, me kute me kuprỳo ikwãkambit ne me kute aminhĩo bikênh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metĩndjwỳnh õ kikretikam ýrja pumũ. Metĩndjwỳnh Karõ ne ar akamdjwỳ nhỹ. Mexti:re ne axwe kêtikumrêx ne ar akam nhỹ. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne ar amã ano nhym nhỹ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metĩndjwỳnh arỳm pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym pĩte'ykam tyk ne kute

o ar ajaxweo pânha pumû. Kute pânha ra:xo ar ajo pânha ne ar ajo ba. Kam, dja gar katàt ar amijo aban adjukapri nhyam kam me arým ar apumûn amim,

—Be ga, me kute katàt Metîndjwýnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprikumrêx. Kam, ne me mrâmri Metîndjwýnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arým imã kînhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatàt pumûnhkam ane.

7

Me abenwýr mör'ã ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrêbê nînh imã pi'ôk no'ôkkam ne gar mýjja kwý jabej ikukij. Me kute abenwýr mör jabej ikukij. Jakam dja ba arým kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwýr mör kêt kam ne me kwý mexkumrêx.

² Nhyam be, ar amy kunîkôt ren aprô nhyam ar anire kunîkôt ren amjên. Mýkam? Bir, me krãpti kute mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãm kam.

³ Ne kam ar amy, kwãrik wãnh ate anhikwãnh aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwý, kwãrik wãnh amjênbê ate anhikwãnh kubê aminê kêt. ⁴ Mýkam? Bir, djãm me abenwýr bakam akubyn kuprýkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rã'ãn kute amidjwýnhbit mar ne kute o bamã? Arým prô'ýr bakam gêdja prôdjwý maro ba. Nhyam prôdjwý amipãnh mjên maro ba.

⁵ Kam kwãrik wãnh aben bê ate ar anhikwãnh aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apýnh anhikwã. Nãm me kwý kute Metîndjwýnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rît kadjy apýnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krãptikam týx kêt. Týx kêt kam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhyam me ren arým rerekren ren arým prô djwýnh kupa'ã amijo tẽ. Nâr mjên djwýnh kupa'ã amijo tẽ. Nhyam

be, kati. Dja gar apÿnh anhwã: nhym ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhwã.

⁶ Djãm ar akunĩ abenwÿr amõrmã ne ba ar amã 'ã karõ? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma. ⁷ Ba iprõ kêtja pumũ. Ba amim,

—Me kunĩ ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metĩndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhym me kum amijã ma rã'ã. Nhym me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kõt abenwÿr ba nãr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprõ kêt. Nãr, ar amjên kêt. Nãr ar anhwã arÿm ty. Ba ar amã arẽ. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhym be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amõr prãm. Abenwÿr ar amõr prãm kam dja gar tu abenwÿr mõ. Abenwÿr ar amõr kam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhym be, ar ajõ arÿm abenwÿr amõr kam ba arÿm 'ã ar amã karõkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arẽ ba kõt ar amã arẽ. Ar anire, kwãrĩk wãnh amjên kanga kêt. ¹¹ Nãr kon, godja ar ajõ aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tũm kĩnh gê akubyn awÿr mõ. Nãr dja ga te o ane nhym kum akĩnh kêt kwãrĩk wãnh atemã amjên 'õdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwãrĩk wãnh aprõ kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajõ anhwã kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arẽ. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arẽ ba arÿm ije ar amã arẽnhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arẽ. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'õ arÿm aprõ nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akĩnh. Kwãrĩk wãnh kanga kêt. ¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akĩnh. Kwãrĩk wãnh kanga kêt. ¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr o tẽ. Akõt ne amiwÿr o

tê. Nhym ar ajõ aprõ kute Jeju mar kêtja ne Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr o tê. Akõt amiwỳr o tê. Ne ren amiwỳr o têm kêt nhym ren akradjwỳ Metĩndjwỳnh nokrekam mex kêt. Nhym be, kati. Akõt akradjwỳ Metĩndjwỳnhmã mex.

¹⁵ Nàr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwãrĩk wãnh wãm tê. Akmere, àpnhĩre ar, djãm aje arek 'ã angràn akaprĩ rã'ãmã? Kati. Arỳm kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metĩndjwỳnh amiwỳr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ỳr ar amjêno akêxmã? Djãm arỳm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nàr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprõo akêxmã? Djãm arỳm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metĩndjwỳnh kute amiwỳr ar ajwỳr ne ar ajo bakam djãm aje aba djà kangamã? Kati. Djãm aje aprõ, amjên kangamã? Kati. Akuprỳkam djãm aje me'õ'ỳr amõrmã? Kati. Djãm aje adjàpênh djà kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apỳnh aba djà, adjàpênh djàjakam amrãnh katàt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunĩmã karõn memã arê. Apỳnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djàrija kunĩkôt memã arê.

¹⁸ Djãm arỳm ar amy nhinhu kà rênh nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrĩk wãnh ar amy kà rênho bimràk kêt. Kwãrĩk wãnh memã,

—Imy nhinhu kào akuprõn 'ã kay gê kam arỳm kute adjàkamã imy kà djwỳnh pyràk, anhỳr kêt. Tu ar amy kà rênh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kà tã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrĩk wãnh ar amy kà rênh kêt. ¹⁹ Djãm me kute amimy kà nhinhu rênh nhym Metĩndjwỳnh arỳm me kam kĩnh? Kati. Djãm me amimy kà tã nhym arỳm me kam kĩnh? Kati. Nhym be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katàt amijo ba'ã memã karõkôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arỳm ar akam kĩnhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjàpênh djà tÿm, ar aba djà tÿm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wânĥ ar aba djà tÿm kanga kêt. Dja gar mǎ Metîndjwÿnh man arek ar aba djà tÿm, ar adjàpênh djà tÿmkam ar aba rǎ'ǎ ne.

²¹ Djǎm me kute apa 'amÿnh ga tu memǎ adjàpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wânĥ adjàpênh pânĥ kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjàpênh rǎ'ǎ. Nhym kam me amǎ,

—Arÿm me kute amǎ ikra karomǎ, ane.

Dja ga kum,

—ǎ. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arÿm amǎ ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apê.

²² Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memǎ adjàpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wânĥ kam ar akaprî kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwÿ me'ô kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjàpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrāmri ne me'ô bēnjadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhym me kute katât kabēn kôt ar amijo ba pyrāk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katât kabēn kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arÿm me'ô pa 'amÿnhja pumÿ. Nhym me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne arÿm o pânĥ ne o katon o aminhō. Nhym kam arÿm kum àpênh ar ba. Metîndjwÿnhdjwÿ ne kute pânĥ raxo ar ajo pânĥ ne ar ajo katon arÿm amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânĥja pumÿ. Pânĥ ra:xja pumÿ. Kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjaja kwârîk wânĥ ar amǎ kînh kêt gē me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amǎ kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arÿm aje mrāmri ne me'ô pa 'amÿnh ne mekôt ba pyrāk.

²⁴ Akmere ar, apÿnh ar adjapênh djà tûm, aba djà tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wân h ar aba djà tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djà tûmkam ar aba râ'ã ne.

²⁵ Me nire kraxje me'õ kute 'ÿr mör kêt râ'ã. Me'ã ne ije ar amã karömã. Ba ije markam dja ba me'ã ar amã karõ. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh kum ikaprîkam ne arÿm ije ikabên jarên h katàt kadjy ijo mex. Ba kam ba katàt ar amã arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikên h kumex gwaj batokry kumex. Kam, djãm arÿm amjên nàr arÿm aprõ? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân h kanga kêt. Nàr, djãm amjên kêt râ'ã nàr djãm aprõ kêt râ'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân h amjên nàr aprõ jabej kêt.

²⁸ Nàr, ga kam arÿm me'õ nire'ÿr mō. Djãm kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'õ 'ÿr mörkam djãm nire axwe? Kati. Djãm arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr mōn arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamãnhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nàr, dja gar abenwÿr amör kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karõ ne ba kukãm ijamak bën bit abenwÿr ar amör nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprõ. Djãm aje o aba râ'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wân h

kôt ajamak bën tỳx kêt. Nàr, godja arỳm amỳr jabej. Djãm amỳr rã'ãmã? Kati. Dja ga amỳr 'ikrãn ne. Kam, kwãrik wãnh kôt ajamak bën tỳx kêt. Nàr, godja arỳm akĩnh jabej. Djãm akĩnh rã'ãmã? Kati. Dja ga akĩnh 'ikrãn ne. Kam kwãrik wãnh kôt ajamak bën tỳx kêt. Nàr godja ga arỳm pi'òk kaprĩ pãnh mỳjja mex'õ byr jabej. Djãm o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrãn ne. Kam, kwãrik wãnh kôt ajamak bën tỳx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhõ mỳjja kunikôt bajamak bën tỳx kêt. Djãm gwaj baje o baba rã'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrãn ne.

³² Mỳkam ne ba ar amã ikabën ja jarẽ? Bir, dja gar ikabën ja man arỳm pykakam mỳjja kôt ajamak bën tỳx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prõ kêt ne me kute kàjkwakam Bënjadjwỳr djwỳnhmã àpênh kadjy amimar. O kĩnh kadjy kute amimar. ³³ Me arỳm prõ ne me kute pykakam mỳjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute prõo kĩnh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arỳm mjênja ne atemã umar nhym me nire me'õ kute 'ỳr mõi kêtja ne atemã umar. Me apỳnh umar. Mjên kêtja Bënjadjwỳr djwỳnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prĩne kum amijã man Bënjadjwỳr djwỳnh mar 'ãno dja. Nhym be, arỳm mjênja pykakam mỳjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kĩnh kadjy kute amimar.

³⁵ Djãm ar akunĩ akuprỳmã ne ba ar amã ja jarẽ? Nàr, gar arỳm aprõkam nàr gar arỳm amjênkam, djãm kam ar akaprĩmã ne ba ar amã ja jarẽ? Kati. Bënjadjwỳr djwỳnhmã prĩne ar amexmã ne ba ar amã arẽ. Dja gar ikabënja man arỳm kum adjàpênh 'ãno dja. 'ãno dja nhym mỳjja'õ arỳm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arẽ.

³⁶ Nàr, akra nhym mjên kêt rã'ã jabej ga arỳm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arỳm abatành mex tẽn kum

mjên prãm. Arÿm aje mjênmä arênh ne ör prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwãrîk wãnh ar abenwÿr mö. ³⁷ Nàr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'ömã ör prãm kêt. Aje amim akra'ã karõn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã ör jakrenh.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjà kôt dja prõ mjên'ã ngrà. Mjên tînri 'ã ngrà. Nhyim kam godja arÿm mÿjja'õ kubê kubĩ nhyim tyk jabej. Dja kum me my 'õdjwÿ 'ÿr mör prãm jabej arÿm 'ÿr mö. Dja me'õ kute amim Jeju marbit'ÿr mö. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nãm ren mjên kêt rä'ã nhyim ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metîndjwÿnh Karõ kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katàt ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipeãmã mry bôrja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipeãmã mry bôrja krêndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djãm ar ije amim Jeju mar mÿjja karõmä mry bôrja kurmä? Nàr djãm ar ije kur kêtinä? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmä. Ar ga ne gar we,

—Djãm ar ino kêt? Djãm ar ijamakkre kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nà, gwaj bakunĩ baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhyim be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmä tÿx jangjêho tên kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãm kam djãm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja

mar mex kêr rã'ã. ³ Nhyr be, me'õ kum Metĩndjwỳnh jabê jabej, tãmjã dja Metĩndjwỳnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã mry bõr kurja mỳj dja gwaj mar on? Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx kunĩ ne kajgokumrêx. Nhyr be, Metĩndjwỳnh pydji. 'Õdjwỳ kêtkumrêx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrãmri me kute arĩk apỳnh mỳjjamã metĩndjwỳnh jarênh. Kãjkwakam nãr pykakam mỳjja krãptĩkumrêx nhyr me kute arĩk kum metĩndjwỳnh, bẽnjadjwỳr djwỳnh jarênhõ ba.

⁶ Nãm me te mỳjja kumexmã metĩndjwỳnh jarê gwaj bamã ne Metĩndjwỳnh pydjibit. Me Babãm djwỳnh. Tãm ne kute mỳjja kunĩ nhipêx. Kute amikadj gwaj banhipêx. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu pydji. Kõt ne mỳjja kunĩ kato. Gwaj badjwỳr kõt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwỳr ije mar.

⁷ Metĩndjwỳnh pydjibit. Nhyr kam mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ja ne kajgo. Ne kam djãm me kunĩ kute amim, “Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kajgo”, anhỳro ba? Kati. Me kwỳ ja ne me arĩk amim,

—Be, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxbê metĩndjwỳnh'õ. Nãm me kwỳ ã amim ane, kute Metĩndjwỳnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arỳm mry bõrja krê. Ne kam arỳm amim,

—Be, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã ne me kute mry bõrja. Kubê ne metĩndjwỳnh'õ. Ba arỳm mekõt mryja krê. Arỳm ne ba Metĩndjwỳnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metĩndjwỳnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhyr be, djãm gwaj baje Metĩndjwỳnh mar tỳxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhỳr kêr. Gwaj baje mỳjja kunĩ krên kajgokumrêx nhyr ajmã kute kêr. Djãm gwaj baje mỳjja'õ krêno Metĩndjwỳnh kõt ajkamê? Kati.

Nàr, djâm gwaj baje krênkam ne Metîndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nàr, djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunî ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhy m be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arÿm tu mÿjja karõ nhõ mry krêno aba. Nok ga ren tu õ mry krêno abao ren me'õo akêx jabej. Nok ga ren me'õ kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwÿnhbê o akêx jabej nhy m ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'õo akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhy m me rôrôk pyrâk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry krênkam Metîndjwÿnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo. Õ mrydjwÿ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx nhõ kikretikam tén me ikô'ã nhÿ. Nhÿ:n arÿm õ mry krê. Nhy m arÿm me'õ kute amim Jeju mar rerekre awÿr bõx ne arÿm amim omÿ. Djâm kute 'ã amim karõ kêt mã got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwÿ krêno iba, ane. Kute Metîndjwÿnh mar rerekreja dja amim anen arÿm krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry krênkam Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo. Õ mry ne kajgo, anhÿro aba. Ne kam tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhy m kam aje me'õo akamyja kute Metîndjwÿnh mar rerekreja arÿm apumÿ. Ta kute anhÿr djwÿnhrà m arik amim,

—Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxbê metîndjwÿnh'õ. Dja ba õ mry krên arÿm Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã

ikuten arým ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arík amim anhÿro ba ja ga arým tu nokrekam mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhyim arým apumün amim,

—Ga, me'õ kute Metĩndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karõ nhõ mry krênja pumũ. Je, ba badjwÿ kuro iba, ane. Ne kam arým tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Kritu kute utàr kadjy arým axwe pãnh ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pãnh ty. Ga krê nhyim arým akudjwa kukrê. Kukrên arým arík amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arík amim,

—Dja ba mÿjja karõ nhõ mry'õ krên kam ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karõ nhõ mry krê nhyim arým akudjwa kwÿ krên arým arík amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhyim kam Kritu arým ga amã, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhyim Kritu ren amã ajaxwe jarênh kêt. Nhyim be, kati. Ga krê nhyim Kritu arým amã, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karõ nhõ mry krê nhyim me'õ kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krên kêt-kumrêx. Me kute ipumünh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karõ dja ba ajte krên kêt-kumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarênh.

¹ Djãm mrãmri ne ba we imã mÿjja kÿnh ne ije o ibamã nhyim me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djãm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djãm mrãmri ne ba we ije gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh pumünh kêt? Kati. Mrãmri ije omünhkumrêx. Kum idjãpênhkam djãm 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'yÿr me wão akêx kêt kam ne me ã ijã ane. Djãm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'yÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tẽn ba ije Kritu'yÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'yÿr ijo akêxja pumũ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarênh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

—Djãm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukràdjã jarênh pãnh aro djuw mexmã? Kati. Kwãrĩk wãnh gwaj o pãnh kêt. Djãm Jeju ne Paur jano got? Kwãrĩk wãnh gwaj Paurmã o pãnh kêt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarênhmã.

⁴ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar awÿr bôx ne ar amã kukràdjã jarê. Gar kam pãnh arkum mÿjja ngã nhym ar kukrên o ikõ. Nhym be, ar ba, djãm ar bajbit ne gar ren ar imã o pãnh kêt got? Ar ije amã kukràdjã jarênhja gar ren ar imã o pãnhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'yÿr mör ne mã amikôt o ba. Djãm kam bajbit ren iprö'yÿr imör kêt got? Ba ren iprö'yÿr imörkumrêx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'ôdjwÿ ar memã arêho ban mã prö japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'ôdjwÿbê ne Xepa. Wãnh ne ar mã prö japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm memã kabêno pãnh. Nhym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amã pãnh'ã idjã'wÿr kêt. Ar idjã'yr pãnh ne bar amim inhö pi'ôk kaprĩ jamÿ. Djã ne ba ren

ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônha pumũ. Nhÿnh got krâkamngôn'h'õ me 'ÿr prõt ba ne ta õ pi'òk kaprïo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhõ pi'òk kaprïo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pãnh memã pi'òk kaprï nhõro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumũ. Djãm pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pãnh kute krënja pumũ. Ga, ajte me kute mrykí'ãtomtio djuw mexo baja pumũ. Djãm kute kà kangô kwÿo kôm kêt got? Kute kwÿo kôm kumrêx. Kute o djuw mex pãnh kute kwÿo kôm kumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'õ kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhym kôt Metîndjwÿnhdjwÿ ar amã arê. ⁹ Kamã ne amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karõ. Nãm Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã karõn memã kum, “Mryti kute ituo me amã bàygogo ngãnho tẽmkam kwãrik wãnh ajkwabê ijê djà inhumã adjàr kêt.

Kwãrik wãnh ta àpênh pãnh õ kwÿ krê.”

Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwÿnh kute mrybit mar?

¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwÿnh àpênh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhixkumrêx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pãnh kwÿ byrkumrêx. Gê djwÿ ngãnh djwÿnhdjwÿ àpênh ar bakam tu amim djwÿ kamnhixkumrêx. Ne àpênh pãnh amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Bar ren ar abê pãnh byrkumrêx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyræk. 'Y ingrõt ne abatãnh ne arÿm ngrà. Nhym kam me êo mõn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Djãm

ba ren ar ije pãnh ar akutã mỳjja'õ byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pãnh byrkumrêx. ¹² Me'odjwỳ ne me ar awỳr bôx ne ar amã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mỳjja ngã. Me kute ar amã arênh pãnh tu memã mỳjja ngã. Ar badjwỳ ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Mỳkam ne gar ren ar ibê pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pãnh ar imã mỳjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pãnh byr kêt. Te mỳjja prãm ar ikangõ. Te ar idjà'wỳr ar ikangõ. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memã pãnh jarê nhym ren me abenmã, “Je, mỳkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamã pãnh jarê”, ane. Ne ren abenmã ja jarên ren arỳm Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabên pãnh jarênh kêt ne.

¹³ Be ga, Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam me àpênho ku'êja pumũ. Me kute kikretikam mỳjjao memã àpênho pãnh. Me kute kikretikam Metĩndjwỳnhmã mry par ne kute bôro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwỳ 'yr. Ja ne gar arỳm aje mar. ¹⁴ Kôt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm memã 'ã karõn memã kum,

—Gê me kute memã ujarênh ny jarênhja pãnh amim me kutã mỳjja kwỳ byn õ kwỳ krên mex, ane.

¹⁵ Nhym be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjà'wỳr kêt. Nàr djãm arỳm jakam ije ar amã idjà'wỳr kadjy ne ba ã ar amã ikabêno anen ã ar amã pi'ôk no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarênh ny jarên pãnh jarênh kêt. Ne kam ikĩnhkumrêx. Gar ren imã o pãnh ba ren arỳm ikĩnh kêt ne ren kam ikaprĩre.

Metîndjwÿnhmã àpênh'ã kute memã amijarênh.

¹⁶ Nhy m be, kàj bê ije ar amã ujarênh ny jarênh o ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memã arê, ane? Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta ne imã idjapênh djà'ã karô ba te akubyn ije aminêmã. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhy m ren pãnh arÿm imã kaprî jadjà ba ren kam ikaprîkumrêx. ¹⁷ Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhy m pãnh arÿm imã ikînh djà ngã. Nhy m be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arênh o iba. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute tu imã 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

¹⁸ Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mÿj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amã amijo à'wÿrja ne me amijo a'uw nhy m be, bajbit ne ba ije amijo idjà'wÿr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹ Djãm pykakam me'ô ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memã Jeju jarênh o iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memã arênh o iba. Te me'ô kute ipa 'amÿnh kêt ba imã me kînh. Imã me kunî kînh ne ije memã arênh o iba. Ije mrãmri ne me'ô kute amijo me kunî nhô àpênh djwÿnh pyrâk. Imã me kunî kînh ne me kunîmã arênh o iba. Dja ba me kunîmã arên arÿm Jeju'ÿr me krãptio akêx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrâk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Môjdjê kukràdjà mar tÿx jabej ba ba amijo ije Môjdjê kukràdjà mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nâr me kute mebê idjaer kukràdjà mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjà mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metîndjwÿnh kukràdjà

'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwÿnh kukràdjà 'amÿnh tÿx ne Kritu kukràdjà 'amÿnh tÿxkumrêx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyræk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunĩmã ije amijo me uræk. Ije amijo me uræk kunĩkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej. ²³ Dja ba amijo me uræk ne memã ujarênh ny jarê nhym me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikĩnh djà by, Metîndjwÿnh kute memã me kĩnh djà nhôrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djàja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunĩ prôt. Nhym be, me'ô pydjibit me kunĩ ren arÿm amim kĩnh djà by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akĩnh djà byrkumrêx. Metîndjwÿnh kute memã kĩnh djà nhôrja byrkumrêx. ²⁵ Nhym kam me kute me rer prãmja kunĩ ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kĩnh djà punu byrmã. Kute pi'ôo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakĩnh djà punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx ne katàt ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwÿnhmã bamex kêt nhym ren gwaj bamã kĩnh djà nhôr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arĩk prôt pyræk ne amikukãm ikĩnh djà mar kêt got? Ba amikukãm ikĩnh djà mar 'ãno djan Metîndjwÿnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyræk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhym be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukràn amim,

—Je, djãm ije amidjwÿnhbito kĩnh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrĩk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyræk. Ne mã amijakren

arÿm amiman katàt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyræk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhym kam Metĩndjwÿnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kĩnh djà ngã? Kati. Ije amã òr prãm kêt kumrêx, ane.

10

Memã mebê idjaer tũm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Be, akmere, àpnhĩre ar, ar aje mar kêt karõ ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mõ. Metĩndjwÿnh ne me kadjy kakrã nhipêx nhym me kunĩ kakrã parbê mõ. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt mõn rê. ² Me kunĩ Mõjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumũ. Nhym me gwaj bajã amim,

—Ga, me arÿm kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumũ, ane. Me bakukãmãredjwÿ kunĩ Mõjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê mõn ajte ngô parbê mõn rê. ³ Metĩndjwÿnh memã djwÿ jano nhym axidjuw nhym me kunĩ djwÿ jabit kuro ba. Nhym ta ajte memã ngôo kato nhym me kunĩ ngô jabito kôm ar o ba. ⁴ Metĩndjwÿnh nhõ kên ne mekôt ar ba nhym me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metĩndjwÿnh te meo djuw mexo ban me kunĩkam kĩnh kêt. Nãm me kwÿ ngrêrebitkam kĩnh. Ne me krãptĩkam kĩnh kêt nhym kam me arÿm ty. Nhym wãnh me kapôt kukrit kunĩkôt me tyk jangij nhym me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metĩndjwÿnh mekam kĩnh kêtja ma.

⁶ Mÿj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arÿm me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrik wãnh me kwÿ kudjwa kêt ne mÿjjao metĩndjwÿnh karõ nhípêxmã amijarêno aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarên memã kum, “Me mry karõmã mry bôn kukrên kam kôt kõmo nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karõmã tor ne kam kĩnh katio nhÿ”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhym me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òkja pumũ.

⁸ Nãm me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwÿ ã anen kam akati pydjikam arÿm ty. Krãptĩ: kubê 23.000 arÿm ty.

⁹ Nãm me kwÿ ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metĩndjwÿnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkê, anhÿro ba. Nãm me amim anhÿro ba: nhym kangã krãptĩ arÿm bõx ne me imex ne. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa ã bakabêno anhÿr kêt.

¹⁰ Me kwÿ Bẽnjadjwÿr djwÿnhmê õ àpênh ar'ã kabên ar ba. Bẽn prĩkam 'ã kabên ar ba. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabên ar ba: nhym Metĩndjwÿnh arÿm me'ÿr kadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm me'ÿr bõx ne arÿm me imex ne.

¹¹ Mÿkam ne mÿjja ã me bakukãmãreo anhÿro ba? Bir, gwaj baje amijã mÿjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'òk no'òk gwaj arênh maro baba. Arÿm pykakam me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati bõx 'ÿr gwaj mÿjja'ã pi'òk no'òk jarênhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mÿjja man arÿm bamã bajaxwe pyma. Me kute gwaj babê

bajaxwe pyma kadjy ne me arÿm me'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹² Dja gar amijã ano tÿx. Nok ga ren ar ajô amim,

—Ba ne ba itÿxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhÿr prãm kêt, anhÿro aba. Nok ga ren ar te amityx jarên ren arÿm me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ban tãm'ã me kunĩmã àpnênh ba. Nhym be, Metĩndjwÿnh ne kute gwaj bamar ne kabênkumrêx. Amikabên kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnênh ba nhym arÿm ar amã tÿx jadjà nhym kam me tÿxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arÿm memã akàx ne ajmã akute kêt.

Me kute mÿjja karômã amijarênh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Godja me mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênh prãm kwãrik wãnh mekôt amijo anhÿr kêt ne on memã akàx. ¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Goja ije kôt arênh jabej dja ga ikabên mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngônhrakam pidjô kangô'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarênho bakrĩ nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakĩnhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arÿm Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arÿm Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwÿ kokjêr ne krênkam arÿm Kritu nhĩ'ã djwÿ jakre. Ne kam arÿm me kute Kritu pĩte'y'ã nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx. ¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwÿ jakren pydjín kubyn bakunĩ kukrê. Te bakrãptĩn kute gwaj banhĩ pydji pyrãk. Ne kam baje djwÿ pydjija kwÿ krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadwỳ pumũ. Me kunĩ Metĩndjwỳnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arỳm ro'ã mar pydji. ¹⁹ Mỳj ne ba ije me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx tĩn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwỳ me kute kur kajgo.

²⁰ Nhym be, me kute Metĩndjwỳnh mar kêtja ne me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã mry bôr ne kum amijarêngo ba. Djãm Metĩndjwỳnhmã ne me amijarêngo ba? Kati. Me karõ punu ar bajamã ne me amijarêngo ba, Xatanaj nhõ àpênhjamã amijarêngo ba. Me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarêngo ban kam me karõ punu ar bajamã amijarêngo ban kam arỳm mar pydji. Ne kam 'ã typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karõ punu mar pydjĩn 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bênjadjwỳr djwỳnh nhõ ngônhrkãkam pidjô kangôo akôm prãm ne ajte me karõ punu nhõ ngônhrkãkam pidjô kangôo akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwỳr djwỳnh nhõ djwỳmã akrĩ prãm ne ajte me karõ punu nhõ mrymã akrĩ prãm? Kati. Kwãrik wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwỳr djwỳnh arỳm gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arỳm ngryk ne. Djãm gwaj batỳxo baje akrenh got?

Me katàt ar amijo ban ukaprĩ'ã kute memã karõ.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri kunĩo iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtukumrêx, anhỹro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhỹr? Kati. Djãm apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iban arỳm amijo mex? Kati. Gwaj bamã mỳjja kĩnh kunĩo babakam djãm kunĩkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amũ amikamênh?

Kati. Kunîkôt gwaj baje amũ amikamênh kêt. ²⁴ Kwârîk wân̄h amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arým 'ã ipumũ ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêt-kumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêt-kumrêx. Nàr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arým 'ã ipumũn arým kum Jeju mar prãm-kumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhõr djàja pumũ. Kam ne me mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêx nhõ mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhõr djàkam bõx. Aje mry'õ byrmã bõx. Tu mry byn krê. Kwârîk wân̄h amim me kukjêr ne memã kum,

—Djãm mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêx nhõ mry? anhÿr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, “Pykamê pykakam mýjja kunĩdjwý, mýjja kunĩ ne Metĩndjwýnh nhõ mýjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwârîk wân̄h amã uma kêt.

²⁷ Nàr, ajtekam godja me'õ kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

—Dja ga ikutã anhõ kwý krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunĩ krê. Kwârîk wân̄h kum,

—Djãm me karõ nhõ? anhÿr kêt. Dja ga amim,

—Mýjja kunĩ ne Metĩndjwýnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhym be, godja amũ me'õdjwý nĩnh bõx ne amã,

—Be, ja ne me mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã kubõ ga krê, ane. Kwârîk wân̄h kam krên kêt. Me'õja ne arîk amim,

—Dja ba me karõ nhõ mry krên arým ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omũnh nhiràm arek mýjja karõ

nhõ mry krê nhym ren arým akudjwa kwý krê. Ren kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrãmri ne pykamê kam mÿjja kunĩdjwý, mÿjja kunĩ ne Metĩndjwýnh nhõ mÿjja. ²⁹⁻³⁰ Nhym be, djãm aje amidjwýnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwý dja ga aman omũnh nhiràm krên kêt. Nok ren akudjwa kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwýnhbit ma nhym ren me'õ bõx ne amã kabên ga ren amim,

—Je tô mÿkam ne me'õ imã kabên ne ikunoro dja? Arým ba mry ja'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ba tu omũnh nhiràm kukrê, ane. Kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar ne omũnh nhiràm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Aje anhõ kwý krên ne akõmkõt nàr aje anhõ mÿjja kunĩo abakõt katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Nhym kam me arým apumũn amim,

—Be ga, me kute katàt Metĩndjwýnh mar ne kõt amijo baja pumũ. Me ukaprĩkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metĩndjwýnh'ã ujarênhkumrêx. Arým imã kĩnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metĩndjwýnh kĩnhkumrêx.

³² Kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwýnhbit maro aban arým Metĩndjwýnh bê me'õo akêx. Mebê idjaer nàr me bajtem nàr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrĩk wãnh aje amidjwýnhbit maro Metĩndjwýnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õo akêx ne ren kam aje mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôròk pyræk. ³³ Ba ije me kunĩo kĩnh kadjy ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije mÿjjao iba kunĩkõt katàt ar amijo iba. Djãm ije amidjwýnhbit mar? Kati. Ije me krãptĩ mex kadjy amimar. Ije Metĩndjwýnh'ÿr meo akêx nhym kute me utàr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prôo ba nhym kâjmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kôt ar amijo iba. Ar gadjwý dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunîkôt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprônñ djâkam amikrã'ã prodjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprônñ djâkam ikrã'ã pro jabej. Nàr, dja bar 'ã pro kêt. Mýj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumũ. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amũ ikrao apê nàr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjà kunĩ ngrêk ne meo ba. Kritudjwý ne gwaj bakunĩo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Gwaj bamydjwý ne gwaj baprôo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Metĩndjwýnhdjwý ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk.

⁴ Godja me my mekôt akuprôn Metĩndjwýnhmã kabên nàr kukwakam memã kabên jarê djãm kute amikràdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt. ⁵ Nhym be, godja me nire Metĩndjwýnhmã kabên nàr kukwakam memã kabên jarê djãm amikrã'ã pro? Nà. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arým kam pijàm ne. Ren me kam pijàm kute mrãmri ne me nire prĩne krã kênhkam ren me arým kam pijàm pyræk. ⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mýj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijàm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nàr kĩ jakàrkam mex kêt. Mex kêtka me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjâkamã ne Metĩndjwýnh amimexkôt, amipymakôt me my nhipêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metĩndjwýnh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro. ⁸ Djãm me'õ nireo ne Metĩndjwýnh my nhipêx? Kati. My nhôkwao ne ni nhipêx. ⁹ Djãm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhipêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhipêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirît. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirît nhym me arým omũ. Dja amikrã'ã pron Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirît nhym me arým omũ.

¹¹ Nhym arým me kute Bênjadjwýr djwýnh markam djãm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djãm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prã:m. ¹² My nhôkwao ne ni nhipêx nhym me nire kurümdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metĩndjwýnh rax ne mýjja kunĩ nhipêx. ¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metĩndjwýnhmã kabên jabej djãm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kí jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nire kí jabjêkam me kum me kĩnhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhym dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabêno ijapanh prãm. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Djãm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nâr djãm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djâkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprôn h ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprôn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprôn ate aben kam amex kêt ne. Djãm kam we ije ar amã mex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêt kumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrí ne arým abenã akabê:n ne. Ja ne me nính imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabê:n ne. Nhy m be, mýj xêja dja mrãmri Metíndjwýnhmã mex? Djãm me ajkwa kajgokam-bit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katàt kôt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metíndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêt kumrêx. Nhy m be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katàt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metíndjwýnhmã mex kumrêx.

²⁰ Ar abikprôn h kam djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnh bit mar kadjy ar anhõ kwý krê. ²¹ Nã gã m ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprôt ne o akrí. Nhy m me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krên raxkam ajbã. ²² Djãm ar aje anhõ kwý krên ne akôm kadjy ar anhürkwã kêt kam ne gar aben bê djwýo aprôt? Djãm ar amã me kute amim Metíndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mýjja kêtja kanga nhy m me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djãm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêt kumrêx.

²³ Nhy m be, gwaj babakprôn h ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bênjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karõ ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije

ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju arÿm djwÿ by. Djuda ate tẽm ne kute kurê djwÿnhmã kangao ãmri nhym akamãt tãmkam arÿm djwÿ byn ²⁴ 'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum djwÿ kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ'ã djwÿ jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arÿm kukrê. ²⁵ Kukrên arÿm krên pa.

Nhym kam arÿm ngõnhkrãdjwÿ by. Ngõnhkrãkam pidjô kangô byn arÿm arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prõt ne ityk'a amijakre. Arÿm ikamrô prõt ne itykkôt gêdja Metĩndjwÿnh arÿm memã kabên ny jarênh mãmdji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprõn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikõn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprõn 'ã djwÿ krên 'ã pidjô kangôo ikõn ã maro ane. Ar aje ã maro anhÿr kunikôt gar arÿm memã Bênjadjwÿr djwÿnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akrĩ tãmtã nhym ĩ akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bênjadjwÿr djwÿnh nhõ djwÿo mÿjja kajgon kute krênja ne me arÿm axwe. Me kute Bênjadjwÿr djwÿnh nhõ pidjô kangôo mÿjja kajgon kute o kõmja ne me arÿm axwe. Kute Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrõmã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhÿn arÿm amima. Amiman amijaxwe kôt Metĩndjwÿnhmã amijarê. Ne kam arÿm Jeju'ã djwÿ krên 'ã pidjô kangôo ikõ. ²⁹ Dja gar ajõ Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu djwÿ krê ne tu pidjô kangôo ikõ nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bẽnjadwÿr djwÿnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akômja pumû. Kam arÿm ar akrãptĩ arerekren akanê nhym me kwÿ arÿm ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhÿn ren arÿm amijaxwe ma. Ne kam ren arÿm amijaxwe kôt Metĩndjwÿnhmã amijarê. Nhym kam ren Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt. ³² Bẽnjadwÿr djwÿnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arÿm akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djâkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bẽnjadwÿr djwÿnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhÿ. Kwãrĩk wãnh aben bê anhô djwÿ 'amÿnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ. ³⁴ Nhym me'õ kum prãm gê ũrkwâkam õ kwÿ krên mex. Õ kwÿ krên mexkam gê ar awÿr bôx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam arÿm Bẽnjadwÿr djwÿnh tyk mar katât ne arÿm djwÿ krên kangôo ikô. Mÿkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bẽnjadwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kôm kam ne Metĩndjwÿnh kute pãnh meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apÿnh Metĩndjwÿnhmã àpênh djâ.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metĩndjwÿnh Karôkôt adjàpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama.

² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã,

—Dja gar mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã amijarêho aba. Nãm me ã ar amã ane gar arÿm ari mekôt

apÿnh mÿjjao metĩndjwÿnh karõ nhipêx jamakkre kêt-jamã amijarêngo aba nhym kute ar amar kêt-kumrêx. Kam ne gar Metĩndjwÿnh Karõ djàpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metĩndjwÿnh Karõ djàpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'õ kute Metĩndjwÿnh Karõ kukwakam kabên'õ jarênhkam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metĩndjwÿnh Karõ kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarêngo ba. Ne kam ajte me'õ kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bẽnjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metĩndjwÿnh Karõbit kukwakam kute arêngo ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metĩndjwÿnh Karõ djàpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memã karõ nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apÿnh karõ kute apÿnh mÿjja'ã memã karõ? Kati. Metĩndjwÿnh Karõ ta pydji. Pydji kute 'ã memã karõ. ⁵ Bẽnjadjwÿr djwÿnh kadjy gwaj apÿnh badjàpênh djari maro baba. Djãm kam apÿnh Bẽnjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bẽnjadjwÿr djwÿnh ta pydji. ⁶ Metĩndjwÿnh apÿnh gwaj bajo õ àpênh ne kam kum badjàpênh kadjy apÿnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm kam apÿnh Metĩndjwÿnh? Kati. Metĩndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metĩndjwÿnh Karõ kute gwaj bakôt amijo amirĩt kadjy arÿm gwaj bakunĩmã 'ã karõ. Gwaj badjàpênh djà'ã gwaj bamã karõ. Dja gwaj bakunĩ apÿnh badjàpênh djà kôt kum apên arÿm abenmã Metĩndjwÿnh raxo amirĩt ne kam bakunĩ arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kĩnhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunĩmã àpênh djà'ã karõ kôt ne Karõ gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katàt jarênh mar mexkumrêx.

Metîndjwÿnh Karō ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarē nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arēnh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karō ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirît nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karō ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karō nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx'ã kum karō nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhipêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabēn jarēnho ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjapēnh ar baba.

Nhym be, me'ō Metîndjwÿnhmã àpēnh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nàr kon, me'ō me karō punumã àpēnh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrāk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ōmã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karō ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ō jarēnh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ō Metîndjwÿnhmã àpēnhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã àpēnhkumrêx ne wã, ane. Nàr, me'ō me karō punumã àpēnhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karō punumã àpēnh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karōkôt badjapēnh djà 'ōdjwÿ ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karō gwaj bakam me kwÿmã me kabēn'ã karō nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabēn mar kêtja jarēnh mar mex.

Nhym kam ajte Metĩndjwỳnh Karõ gwaj bakwỳmã me kabẽn'ã karõ nhym kõt me kute gwaj bakabẽn djwỳnhkõt amũ gwaj bamã me bajtem kabẽn mar kêtja jarẻnh mar mex. Metĩndjwỳnh Karõkõt gwaj bakwỳ badjapẻnh djà 'õdjwỳ ne ja.

¹¹ Metĩndjwỳnh Karõ ta ne kute gwaj bamã apỳnh badjapẻnh djari arẻnh ne ja. Gwaj banhĩ pỳnhkõt kute gwaj bamã arẻnh. Ta kute gwaj bajã amim karõn arỳm kõt gwaj bamã badjapẻnh djà jarẻnh ne ja.

Gwaj baje Kritisẽ banhĩo typdji pyrãk.

Rõ 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhĩja pumũ. Gwaj banhĩkam apỳnh badjapẻnh djà krãptĩ. Gwaj baparkam bamrẻnh djà. Ne banhĩkrao baje mỳjja kupẻnh djà. Ne bakrãkam banhõ mỳjja mar djà. Ne banokam baje mỳjja pumũnh djà. Ne bajamakkrekam baje mỳjja mar ne kupẻnh djà. Be, gwaj banhĩkam apỳnh badjapẻnh djà krãptĩja pumũ. Kritisudjwỳ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo õbikwakam gwaj baje kumẽ banhĩ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhĩ pỳnhkõt apỳnh badjapẻnh djà krãptĩ, badjumar djà krãptĩ.

¹³ Metĩndjwỳnh Karõ ne pydji. Ne kam gwaj bakunĩo ban Kritis pydji'ã gwaj bamẽ. 'Ã ne me ngõmã gwaj bjangjẻnh jakre. Gwaj te babẽ idjaer nẻr te gwaj babajtem nhym arỳm Metĩndjwỳnh Karõ Kritis pydji'ã gwaj bamẽ. Nẻr, me arỳm gwaj bakam ar kwỳ pa 'amỳ nhym ar memã apẻnh kajgo ar ba. Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar o ban Kritis pydji'ã ar kumẽ. Nẻr, gwaj bakam ar kwỳ me kute ar pa 'amỳnh kêtja nhym ar arek mekõt ar ban umar mex. Kwãrĩk wẻnh rã'ã. Metĩndjwỳnh Karõ pydji arỳm gwaj bakunĩo ban Kritis pydji'ã gwaj bamẽ. Metĩndjwỳnh Karõ kute ngõ pyrãk gwaj bakunĩ baje pydjio bakõm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumũ. Djãm gwaj badjâpênh djà pydjibit? Kati. Gwaj banhîkam apýnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mē gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birãm Kritukam gwaj bajō djâpênh djà kute gwaj bapar djâpênh djà pyrâk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'õ djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me ikra djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karõ imã idjâpênh djà ja'ã karõ? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birãm atekam Kritukam gwaj bajōdjwý djâpênh djà kute me amak djâpênh djà pyrâk. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'õ djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me no djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karõ imã idjâpênh djà ja'ã karõ? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhym be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadjy apÿnh gwaj bakukràdjà, gwaj badjàpênh djà nhipêx. Ta ne kute amim gwaj badjàpênh djà'ã karõ kôt arÿm apÿnh gwaj badjàpênh djà nhipêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo òbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjàpênh djario baba.

¹⁹ Nhym be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijäkreibit nhipêx gwaj ren badjàkur kêt, badjàpênh kêt, bamrãnh kêt. Ren gwaj bakukràdjà'õ pydjibit nhipêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijäkreibit nhipêx ne ren gwaj bajajkwa nhipêx kêt gwaj ren badjàkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhipêx kêt gwaj ren badjàpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhipêx kêt gwaj ren bamrãnh kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmã nê.

²⁰ Nhym be, kati. Gwaj bakukràdjà kunĩ. Gwaj badjàpênh djà krãptĩ. Nhym be, gwaj banhĩ pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo òbikwakam kute kumê gwaj baje banhĩ pydji pyrãk. Nhym be, apÿnh gwaj badjàpênh djà krãptĩ. Kam kwãrik wãnh ar amã adjàpênh djà kurê kêt.

Me kute abeno òbikwan kum aben jabê'ã memã karõ.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amã mÿjja jarê gar ama. Djãm gwaj bamã bano kĩnh ne ate bamã banhikra kurê? Kati. Gwaj bamã bano kĩnh ne bamã banhikra kĩnh ne bamã bakukràdjà kunĩ kĩnh. Metîndjwÿnh Karõ ne kute gwaj bamã apÿnh badjàpênh djà'ã karõ gwaj o baba ne kam bamã badjàpênh djàdjwÿ kunĩ kĩnhmã. Djãm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djãm jabit ne gwaj bamã kĩnhmã? Djãm me punuo mex ne gwaj bamã kĩnh kêtã? Kati. Dja gwaj bamã badjàpênh djà kunĩ kĩho aben pyrãk.

²² Gwaj bakukràdjàdjwỳ kwỳ rerekre. Gwaj bakĩ, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjà kwỳ rerekre. Te kwỳ rerekre gwaj bamã kĩ:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmã nê? ²³ Nhym gwaj bakukràdjà kwỳ me kum kĩnh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kàjmã kamẽ nhym me arỳm kum kĩnh. ²⁴ Gwaj bakukràdjà me kum kĩnhja gwaj o mex kêt ne kàjmã kamẽnh kêt.

Metĩndjwỳnhdjwỳ ne Kritu nhõ àpênh aro aben pyræk ne kum ar kunĩ kĩho aben pyræk. Nãm mã me kum õ àpênh kĩnh kêtjao mex ne kàjmã kum mex kamẽ. Nhym kam me arỳm kum õ àpênh kunĩ kĩho aben pyræk. ²⁵ Mỳkam ne õ àpênh aben pyræk? Bir, ne ren meo aben pyræk kêt nhym ren me amirax mỳr jabej abenmã kabên ne. Nhym be, kati. Me kute abenmã anhỳr kêt kadjy ne arỳm õ àpênh aben pyræk nhym kam me arỳm abeno djuw mex'ã kabên.

²⁶ Nhym kam godja gwaj bajõ tokry jabej gwaj bakunĩ arỳm ô'ã batokry. Nâr godja me kàjmã kum rax kamẽ nhym arỳm kĩnh. Kĩnhkam gwaj arỳm ô'ã bakĩnh ne. ²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhym kute ar ajo õbikwakam ar aje mrãmri ne kumẽ anhĩ kute pydji pyræk. Nhym arỳm ar ajo õ àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunĩ ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metĩndjwỳnh kute aben nHITEPã me bajã àpênh rênh. Nãm me bakwỳ'ã memã wa djwỳnh mẽ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhym me bakwỳ'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwỳnh mẽ nhym me ar ijatãri. Nhym me bakwỳ'ã memã kukràdjà'ã ujarênh djwỳnh mẽ nhym me me atãri. Nhym kam ajte me bakwỳ'ã mỳjja pumũnh kêt nhipex djwỳnh mẽ. Ne kam ajte me bakwỳmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam ajte me bakwỳmã me àpênhkôt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam me kwỳmã

meo ba djwÿnh'ã kum karõ nhym me kute mar. Nhym kam me bakwÿmã me kabën'a karõ gu me kôt baje me bajtem kabën mar kêtja jarënh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djãm kam me bakunîbê Metîndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunîbê memã kukràdjà'ã ujarënh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunî baje mÿjja pumünh kêt nhipêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit. ³⁰ Djãm me bakunî baje me bajtem kabën mar kêtja jarënh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunî baje me kabën djwÿnhkôt amü memã me kabën mar kêtja jarënh mar? Kati. Me bakwÿbit. ³¹ Kam ar adjâpênh djâja'õ mexo kute kunî jakrenh dja gar amã kînh. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nën kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêtka badjâpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjâpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarënh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjâpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apÿnh me bajtem kabën mar kêtja jarë nàr ren kàjkwakam Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kabën mar kêtja jarë. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêtka kabën kajgokumrêx. Kum me abê kêtka kabën jarënh kajgo kute mrãmri ne me ngônkh krôkrôkti titikkam kanga kajgo pyrâk.

² Nhym ren gwaj bakam me'õ kute Metîndjwÿnh kukwakam kabën jarënh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tÿm kunîo amirît mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunî ren

mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'ôja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhym ren gwaj bakam me'ô ren mrãmri kute Metĩndjwỳnh rax markumrêx. Ne ren mỳjja nhípêx kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum,

—Djũnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhym ren arỳm kum kadjàrkumrêx. Nhym kam ren me'ôja kum me abê kêt. Djãm me'ôja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhym ren gwaj bakam me'ô ren ô mỳjja kunĩ me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mỳjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhym ren kam me'ô kute me'ô pytàr kadjy memã kum,

—Kwãrik wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhym ren me arỳm kabênkôt pãnh kubĩ. Kubĩ nhym tykjao ren arỳm me'ô pytã. Nhym be, ren tykja anhỹr djwỳnhràr kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Ne bamã me kaprĩ.

Ne me ô mỳjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprĩre ne memã bakabên jarẽ.

Ne bamã me abêkam amidjwỳnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhym me'ô gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêt kumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh kêt kumrêx.

Ne me kute katàt amijo bakam bakĩnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrëx ne amim, “Mrãmri kabënkumrëx”, anen amiwÿr mÿjja kamnhïxkumrëx.

Ne mekôt badjãm tÿxkumrëx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arÿm Metïndjwÿnh kadjy badjapênhkumrëx ne bakajgo kêtumrëx. Nhym be, Metïndjwÿnh Karõ kute apÿnh memã àpênh djà jarënhja dja ï kêt. Dja kukwakam kabën jarënh djwÿnh ï memã arënh kêt. Nhym me ï me bajtem kabën mar këtja jarënh kêt. Nhym me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh ï mar kêt. Nhym be, djãm me kum me abên kam kum me abê kêt mã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metïndjwÿnh kukwakam kabën kwÿbit jarë. Gwaj baje kabën kunï mar kêt. ¹⁰ Nhym be, dja ï mÿjja kunï kute amirït djà nhõ akati bõx gwaj arÿm prïne mÿjja kunï ma nhym me:xkumrëx. Nhym mÿjja kàjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrëbê iprïri ikabën kute me prïre kabën pyræk. Iprïri ije mÿjja mar kute me prïre kute mÿjja mar pyræk. Ne ije amim mÿjja'ã karõ kute me prïre amim mÿjja'ã karõ pyræk. Ba kam arÿm ijabatàn ne arÿm iprïre prãm kêt. Ba arÿm iprïre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metïndjwÿnh nhõ mÿjja pumÿnh mex kêt kute mrãmri ne ixe punukam me kute mÿjja pumÿnh mex kêt pyræk. Dja gwaj ã omÿnho ane:n kam ï arÿm kuka kôn timer omÿnh mexkumrëx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam ï arÿm prïne mar mexkumrëx. Dja gwaj maro kute mrãmri ne ta kute prïne gwaj bamar pyræk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metïndjwÿnh markumrëx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhïxkumrëx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrëxja ne kàjbê mex.

Gwaj amiwÿr kamnhîxjadjwÿ ne kàjbê mex. Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunĩ jakrenh.

14

*Aben kab*ên djwÿnhkôt me kute abenmã arênh'ã memã karô.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apÿnh adjàpênh djâdjwÿ kînhkumrêx. Metîndjwÿnh Karô kute 'ã ar amã karôja dja gar amã kînh. Ne kam ar adjàpênh djâ'ã abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhja dja gar amã kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kînhkumrêx.

² Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djãm gwaj bajômã ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwÿnhmã ne arê. Me'ô ta ne mÿjja mar kêt jarê. ³ Nhym be, me'ô kute gwaj bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amũ amikamênho tên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karôn gwaj bajo kînh.

⁴ Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmãbit arên kam ajbit arÿm amak mexo amũ amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhym be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunĩmã arê nhym me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amũ amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunĩ ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhym be, ren ar akunĩ me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhym me'ô kute

me bajtem kabên mar kêt jarênhja kàjbê mex. Nàr, godja me'ô ar amã me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhym me'ôdjwý me bakabênkam amũ ar amã me'ô kabên jarê gar arým kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arým ajamak mexo amũ amikamên arým mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunĩ arým mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhĩre ar, ba ren ar awýr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djã ne ga ren ar amim aman akĩnh? Kati. Dja ba ar awýr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Metĩndjwýnh kute imã mýjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh. Nàr ije mýjja'ô bipdjur tũm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Nàr, dja ba me bakabênkôt Metĩndjwýnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Nàr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã jarê gar kam arým amim aman arým akĩnh ne.

⁷ Nhym be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyræk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mýj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pijãbarekam ngrer punu pyræk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mýj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krãkamngôn timer apýnh prôt djãri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djã ne ren krãkamngôn timer me ngrer man kurê djwýnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwý ga ren ar memã akabên djwýnh jarênh kêt djã ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã

akabên nhym kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰ Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krăptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmă bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar ā aje aben kabên mar kêtkam ā abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memă akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amă apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memă akabên jarên kôt apê nhym me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amă kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmă amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imă arê, ane. Dja ga ā kum ane gê me bakabênkam ajte amă arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memă arê nhym me arÿm ama. Tăm ne ja. ¹⁴ Metîndjwÿnhmă gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarên arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mă bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarên arÿm amikabên ma. Dja gwaj mă me kabên mar kêtjao kum ngren mă bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma. ¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtkôtbit kum mex jarê mÿj godja ar abu'ā me ja kute akôt kum, “Mrāmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtkumrêx. ¹⁷ Mrāmri ga me bajtem kabênkôt kum

mex jarê. Nhym be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amũ amikamênh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarêho ar akunĩ jakrenh mex ne. Kam ne ba Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. ¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhym be, me kabên djwÿnh ije arênh prãm kumrêx. Ije memã Metĩndjwÿnh kukràdjà jarênh nhym me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prãm kumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarên ren imã ikabênja kĩnh kumrêx. Nhym be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãptĩ: kubê 10.000 jarên ren kam imã ikabên ja kĩnh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrik wãnh ar aprĩre kêt ne arĩk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn h ne amim akabên kumrêx jarê. Dja gar me prĩre ma. Prĩ:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katàt ar amijo aba. ²¹ Be, amrêbê: ne Bẽnjadjwÿr djwÿnh me bakukãmãre Mòjdjêmã 'ã karõ nhym kukwakam memã 'ã karõ. Nãm te memã 'ã karõ nhym me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhym kam arÿm memã kabên ne memã kum,

“Me kabên mar kêtkôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memã ikabên jarê.

Dja ba te memã arê nhym me amim ikabên mar kêt rã'ã ne.”

Nãm me amakkre kêtkam Bẽnjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãre'ã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djãm me kute tu amim Metĩndjwÿnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute

arênh. Nhym be, mỳj xê kadjy ne me kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwỳnhkôt kabên jarênh? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh. ²³ Kam, godja gar akunĩ aben pydjĩn akunĩ arỳm me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhym me kute Metĩndjwỳnh kabên mar prãmja ar akôt wadjà. Nàr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjàn ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênho akumexkam mỳj dja me ar ajã abenmã arê? Bir, dja me abenmã abibãnh jarê.

²⁴ Nhym be, dja gar akunĩ abikprõnh djãkam akabên djwỳnhkôt Metĩndjwỳnh kabên jarê. Aben totokmã arê. Nhym kam me'õ kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjà. Nàr me'õ kute Metĩndjwỳnh kabên mar prãmja ar akôt wadjà. Ne kam arỳm amijã akabên ma:ro nhỹ. Maro nhỹn arỳm amiman arỳm amim,

—Mrãmri ne ba mekôt ajmã ikuten ijaxwe, anhỹro nhỹ. Amimaro nhỹ:n arỳm amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunĩ akabên djwỳnhkôt ã arênho ane nhym arỳm prĩne amima. Kute apỳnh mỳjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djari amikam kuma. Ne kam Metĩndjwỳnh pymaje arỳm tu mỳrbê tỳm ne kum rax jarê. Ne kam arỳm ar ajã me kunĩmã kum,

—Be, mrãmri Metĩndjwỳnh mekmẽ amijo kajkep-kumrêx, ane.

Me kabên'ã atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apỳnh ar adjapênh djà'ã ar amã karõ gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã akabên jarê. Me kute amim mar mexo amũ amikamênhmã dja gar memã arê. Kwãrik wãnh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arỳm ar abikprõnhkam ar aje memã

apÿnh anhõ me ngrer jarênhmã nàr memã kukràdjà'õ jarênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nàr ar aje me bajtem kabên mar kêtka akabên jarênhmã nàr Metîndjwÿnh kute ar amã mÿjja 'õo amirîtja ar aje memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nàr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Kwārîk wānh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhyam kam ar akam me'õ ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djām ar krāptī kute arênhmã? Kati. Gê ar amānhkrut nàr ar amānhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djām me kute kabên jarênh'ã atom* ne aben mar kêtma? Kati. Kwārîk wānh. Gê ar aben nHITEPĀ pÿnh ne memã arênhõ tē. Nhyam kam gêdja me'õ me bakabên kôt amū memã arênhkumrêx. ²⁸ Nàr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyam me'õ kute me bakabênkôt amū ar amã arênh mar kêt. Kute mar kêtka kwārîk wānh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'õ kute me ijuk'ã ar amã arênh mar kêtka gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjikam anhikrê. Gê me bixamarkam amimābit me kabên mar kêt jarênh Metîndjwÿnhmã bit arê.

²⁹ Nhyam kam me'õ ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmã. Djām tu ar krāptī kute arênhmã? Kati. Gê ar amānhkrut nàr kon ar amānhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPĀ pÿnh ne arênhõ tē gê kam ar bu'ã me ja ar maro krī. Mrāmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katātukumrêx jabej ar maro krī.

³⁰ Gê ar aben nHITEPĀ memã kabên jarênhõ tē. Nhyam kam wānh me'õdjwÿ nhÿ nhyam Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'õo amirît nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênhõ āmja kum anhikrê. Nhyam kam me'õ ÿrja kajmã djan pānh

---

* 14:27 'ã krāptī

memã kabên jarê. ³¹ Gêdja gar akunĩ aben nHITEPã apÿnh ne Metĩndjwÿnh kabên jarênho tẽ gê me kunĩ arÿm amim ar akabên ma. Ar akabên man arÿm amim Jeju mar mexo amũ amikamên arÿm kôt kĩnh.

³² Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apÿnh ne aben nHITEPã memã akabên jarê. ³³ Djãm ar aje akabên'ã atom ne aje aben kabên mar kêtã? Djãm Metĩndjwÿnh kute ar amã ar akangaja jadjãrmã? Kati. Nãm kute memã me umar mexbit jadjãrmã. Nãm ã apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri umar mexo ane.

³⁴ Nhym kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprõnh djãkam nê? Djãm me nire kute memã arênhmã? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djãm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri me nire kute kam memã kabên 'õ jarênh? Kati. Kunĩkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwÿ, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã pi'ók no'ókkôt ne me nire kute me abikprõnh djãkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamã. ³⁵ Ne me kute mÿjja'õ marmã, djãm me aben pydji djãkam kute me kukjêrmã? Kati. Gê me akrãnmã aminhũrkwãkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'õ jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djãm ar ajõ aje akabêno ijapanhmã? Djãm ar akumrêx ne gar aje Metĩndjwÿnh kabên jarênhmo krax djwÿnh? Djãm ar gajbit ne Metĩndjwÿnh kabên ar awÿr bõx? Kati. ³⁷ Godja me'õ we,

—Ibê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh, ane. Nàr,

—Ije Metĩndjwÿnh Karõ mar, ane. Gê tãmwã ikumrêx iman ijã ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'ôk no'ôk ja ne mrãmri Bënjadjwyr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arým me'ôja markumrêx. ³⁸ Nâr, dja me'ô amakkre kêt prãm kwãrik wãnh me'ô kabënja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabën djwýnhkôt aje Metĩndjwýnh kabën jarênhja amã kĩnh. Nhym be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabën mar kêtjakam kabên'ô jarênh prãm jabej. Kwãrik wãnh kubê adjaptâr kêt. ⁴⁰ Ne kam ar akabën jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhym be, apýnh dja gar aben nwhitepã akabëno aku'ê. Ije Metĩndjwýnh Karôkôt ar adjâpênh'ã idjujarênhô ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê.

² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metĩndjwýnh arým ar apytà. Tãm dja ba ajte kàj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar tỳx rã'ã jabej arým ar apytà. Nâr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metĩndjwýnh ne kute imã kabën mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhym me kute 'ã pi'ôk no'ôk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty. ⁴ Ty nhym me arým adjà. Nhym me kute ajte 'ã pi'ôk no'ôk kôt 'ã akatin akatin akati nhym arým akubyn tĩn ne. ⁵ Nãm akubyn tĩn nhym kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'ôdjwýbê ne Xepa. Nhym kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

⁶ Nhyam kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptĩ kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwÿnhdjwÿ arÿm omũ. Me kute omũnhja krãptĩ ne akati jakam tĩn ne ar ba rã'ã ne. Nhyam me kwÿbit arÿm ty. ⁷ Nãm me omũ nhyam kam ajte Xijagu omũ. Nhyam kam Jeju kute ar anorja kunĩ omũ. ⁸ Kam ne ba ba me tekren arÿm omũ. Ije mrãmri ne me prĩre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwÿr pyrãk. Imã Jeju kurê:o iba. Nhyam kam memã amijo amirĩto ba nhyam me omũnho ba. Omũnho ba ba kam badjwÿ arÿm omũ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirĩt ba me totokbê arÿm omũ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwÿ ar rũnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, “Jeju ne Paur jano”, anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênho ibakam ne me ren ijã anhÿr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyam be, kati. Metĩndjwÿnh tu kum ikaprĩ kôt* Jeju arÿm ijano ba arÿm 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprĩ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênh ar kunĩ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne tu kum ikaprĩn ikadjwÿnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arÿm kum apê. ¹¹ Nhyam ar wãdjwÿ kãj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwÿ ba kãj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arÿm tu amim markumrêx.

Medjwÿ tyk ne akubyn tĩn.

Ruk 20.37

¹² Me arÿm kãj bê Kritu akubyn tĩn'ã ar amã ajarê gar arÿm aje mar. Mÿkam ne ga ate ar akwÿ ajte memã kum, —Kati. Me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrêx, anhÿro aba? ¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tĩn kêt nhyam

---

* 15:10 Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhyam pãnh kum ikaprĩ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtã. Nhyam be, ta ne tu kum ikaprĩ.

Kritudjwÿ ren akubyn tîn kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwÿ ren amim maro aba nhym ren arÿm kajgo:kumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwÿ ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metĩndjwÿnh jarênh'ã ijêxnhĩo iban memã,

—Metĩndjwÿnh arÿm akubyn Krituo tîn, anhÿro iba. ¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhym ren arÿm kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

¹⁸ Nhym me kute Kritu mar arÿm tykdjwÿ ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx. ¹⁹ Gwaj ren batĩnri amim Kritu kamnhĩx ne ren kam arÿm ty. Ne ren kam akubyn gwaj batĩn kêt djã ne gwaj ren kam bakĩnh? Kati. Gwaj ren kam bakaprĩkumrêx. Ne ren bakaprĩo katãt me kunĩ jakrenh mex ne.

²⁰ Nhym be, kati. Mrãmri ne Metĩndjwÿnh akubyn Krituo tĩnkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunĩdjwÿ dja me Kritu kôt akubyn tîn ne. ²¹ Pykakam me'õ djô'ã ne me arÿm ty. Ne kam akubyn tĩndjwÿ pykakam me'õdjwÿ djô'ã akubyn tîn. ²² Adão kôt me ja kunĩ Adão djô'ã ty. Nhym Kritu kôt me ja kunĩ ajte Kritu djô'ã akubyn tîn.

²³ Djãm me kumrêx akubyn tĩn? Kati. Kritu arÿm tyn kam kumrêx akubyn tĩn ne wabi. Dja ĩ akubyn bõx. Akubyn bõx kambit dja akubyn õ me jao tĩn.

²⁴ Nhym kam arÿm pykakam myjja kunĩ aminhinomã amimẽ. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunĩ arÿm Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwÿnhrà m dja pykakam me bẽnjadjwÿr kunĩo kajgo. Me 'itÿx kunĩo kajgo. Nhym kam me arÿm meo ba kêt ne arÿm rerekre. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã õ me ja kunĩ kanga nhym arÿm me kunĩo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne

Kritu Metîndjwÿnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arÿm kurê djwÿnh kunĩmã rerek jadjà. Ga, me kum bēnjadjwÿr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumũ. Kurê djwÿnh kunĩdjwÿ dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwÿ. Mÿj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arÿm akubyn gwaj bajo tĩn. Gwaj kam batyk kêt kumrêx. Gwaj bakurê djwÿnhbê batykdjadjwÿ dja kêt kumrêx. Gwaj bakurê djwÿnho ino rer ne ja. ²⁷ Nà, dja Kritu kurê djwÿnh kunĩmã rerek jadjà. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarēn memã kum,

“Arÿm ne me kunĩmã rerek jadjà nhym me kunĩ arÿm umaje parbê kum rôrôk ne”,

ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arÿm me kunĩmã rerek jadjà. Djãm kam Metîndjwÿnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mÿjja kunĩ, me kunĩ Metîndjwÿnhmã rerekren kam arÿm Kritumã rerekre. ²⁸ Kute me kunĩmã rerek jadjà nhym me kute o bēnjadjwÿr raxkam dja Kra ta arÿm Bãmmã bēnjadjwÿr rax jarê. Nhym kam Bãm arÿm me kunĩmã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mÿjja kunĩmã rerek jadjà.

²⁹ Ë, jadjwÿ. Me kute me tĩnri ngômã me angjênh kêt nhym me arÿm tyk. Nhym me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djakam ngômã me tĩnja jangjênh ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tĩn kêt nhym ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunĩkôt imã me kute ibĩn puma. ³¹ Akati kunĩkôt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjapênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ã idjapênh anhÿr kêt nhym ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn puma kêt. Ba ne ba Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'ã ajarē gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikĩnhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ar amã Kritu'ã

idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikînho anhÿr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîraxbê Epexu jakam me kute ibîn prãm. Ga, me kute rop djâkrêo kê nhym kute me par prãmja pumû. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhym me arÿm imã àkrê:n ibîn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibî ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Nhym be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arîk abenmã kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhõ kwÿ krên bakõm rax ne bakînh kati”, anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekõt ã ikabêno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³³ Kwârîk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo òbikwan kôt ar ban ï arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwârîk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arÿm me kôt ajaxwe. ³⁴ Wãkam me kwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tînkam mÿj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵ Godja ar ajõ ikukij ne imã,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mÿjja 'y kreo amõrkam ne gar aje mÿjja 'y jangiêho kute me tyk jangiênh pyræk. Gar ren aje 'y jadjâr kêt nhym ren ingrõt ne abatãnh kêt. Gwaj

badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷ Gar bàygogo 'y nâr atemã 'y 'ôdjwÿ kre nhym kam ingrôt ne kam bàri abatàn ne. Djâm bàri jabatàn pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djâm bàri jabatàn kute 'y pyrâk? Kati. Atemã. ³⁸ Apÿnh mÿjja djâri ne Metîndjwÿnh kute 'y kadjy bàri nhipêx. Kute amim 'ã karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bàri nhipêx. Katêbâri 'y kadjy ne kute katêbâri bàri nhipêx. Apÿnh mÿjja djâri ne kute 'y kadjy bàri nhipêx.

³⁹ Djâm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî. ⁴⁰ Me apÿnh kàjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bà pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Kàjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djâri. ⁴¹ Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djâri ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênhja myt tãm kam punu. Nhym be, akubyn me tînkam arÿm punu prãm kêtkumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhym be, akubyn me tînkam me arÿm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhym be, akubyn tînkam me arÿm 'itÿxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me ï. Kàjkwakam atemã me ï. Pykakam me ne me ï jangij. Nhym be, akubyn me tînkam ne me atemã ï. Me kàjkwakam me ïjao ï.

Pykakam me ï nhym kàjkwakamdjwÿ atemã me ï.
⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã kum,

“Me banhingêt Adão kumrêx ne Metĩndjwýnh ipêx ne akôn o tĩn nhym arým tĩn ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mýjja kunĩo tĩno ba. ⁴⁶ Metĩndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ïo ne me ĩ? Kati. Pykakam me ĩ jao ne me ĩ. ⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metĩndjwýnh pykao kum ĩ. Nhym be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kàjkwakam me ïo ĩ. ⁴⁸ Adão nhĩa kumrêxo pykabê me bakunĩ nhĩ. Kàjkwakam Adão 'ôdjwý nhĩo ne kàjkwakam me ja kunĩ nhĩ. ⁴⁹ Nhym be, arým gwaj batyk ne akubyn batĩn ne badjãbirkam mýj dja gwaj banhĩkam kute? Djãm Adão nhĩo gwaj banhĩmã? Kati. Dja gwaj atemã banhĩ kute kàjkwakam Jeju nhĩ pyræk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhĩ, me bakamrô jao dja Metĩndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhĩ ja rã'ã, Metĩndjwýnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhĩ punu prãmkam. Nhym be, kàjkwakam mýjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mýjja bipdjur tũm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunĩ dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhym be, gwaj bakunĩmã dja Metĩndjwýnh atemã gwaj banhĩ nhipêx. ⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêtõ kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyræk. Dja me kunĩ, mýjja kunĩ aminhinomã amimê nhym kadjy mrãnh djwýnh arým ô'i kakô. Nhym kam Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn ne. Dja me ĩ punu prãm kêtõ akubyn meo tĩn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhĩ nhipêx.

⁵³ Gwaj banhĩ tũmja ne punu prãm nhym be me ĩ punu prãm kêtõ dja gwaj banhĩ ny. Jakam gwaj batyk prãm nhym be dja gwaj ĩ batyk prãm kêt ne batĩn rã'ã: rã'ã ne.

⁵⁴ Dja gwaj banhĩ punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne

Metĩndjwỳnh kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhyam kam me kute amrêbê: mỳjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arỳm me tyk kêt. Arỳm akubyn meo tĩn nhyam me arỳm tyk kêtumrêx. Ne tu tĩn rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. ⁵⁵ Nhyam kam me ajte memã kum,

“Ga, mỳjja kakrit kute me kamjỳr nhyam me arỳm tykja pumũ.

Dja Bẽnjadjwỳr djwỳnh me batykjao apêx kute mrãmri ne me kute mỳjja kakrit perey jakar nhyam kute arỳm me kamjỳr kêt pyrak.

Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja akubyn me tyko tĩn. Nhyam kam nhỹnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arỳm me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me tỳx kute me pa 'amỳnh ne kute meo baja pumũ. Nhyam me te kator ne te ta ar ba prãmje.

Me kunĩdjwỳ ne me aben djô'ã tyn te tĩn ne ar ba rã'ã prãmje.

Nhyam be, Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja akubyn me tyko tĩn. Nhyam kam nhỹnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arỳm me tyk kêtumrêx.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyam kam me aben djô'ã arê:n arênhô môr tãmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arênhô bamôr tãmtã: arỳm 'ỳr o bôx. Mrãmri me batyk kêtumrêx'ỳr o babôxkumrêx.

⁵⁶ Mỳjja kakrit kute me kamjỳrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwỳ ne me tyn arỳm me biknor tokry djakam akuno. Ne kam mỳj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjà jarê nhyam me arỳm amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arỳm te axwe kêt prãmje. Te: axwe

kêt prãmje ar ba:n arÿm axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djàkam akuno.

⁵⁷ Nhyam be, Metĩndjwÿnh ne ukaprikumrêx ne arÿm Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu jano. Nhyam kam arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tĩn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batĩn. Akubyn batĩn ne ajte batyk kadjy kêtikumrêx, bajaxwe kadjy kêtikumrêx. ⁵⁸ Kam, akmere, àpnhĩre, dja gar arek Bẽnjadjwÿr djwÿnhkôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxikumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Mÿjja 'òkôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjàpênh kumex rã'ã. Bẽnjadjwÿr djwÿnhkôt adjàpênhja kajgo kêtikumrêx.

16

Metĩndjwÿnh nhõ me ja kadjy pi'òk kaprĩ'ã kute memã karõ ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metĩndjwÿnh nhõ me ja kadjy pi'òk kaprĩ'ã ije ar amã karõmã. Dja gar Jeju nhõ me jamã pi'òk kaprĩ jano. Ije krĩraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'òk kaprĩ jano.

² Pi'òk kamrêk kunikôt dja gar akunĩ me kadjy anhõ pi'òk kaprĩ kwÿ jadjuw. Apÿnh ar anhõ pi'òk kaprĩja nhidji kôt dja gar me kadjy kwÿ jadjuw. Ar anhõ pi'òk kaprĩ rax jabej ar anhõ rax kwÿ tan me kadjy adjuw. Nàr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwÿ tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhyam arÿm o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjà'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'òk no'òk ne arkum kungãn arÿm krĩraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'òko tẽn anhõ pi'òk kaprĩo tẽn. Ne Djeruxarê'ÿr o tẽn o bôx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arÿm ar mar katàt. ⁴ Nàr kon, gar me'ÿr

ijanor prãm jabej ba dja ba me'y'r aro tãn aro bôx. Dja gar ã pi'ôk kaprío ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itêm'ã ajarê. Wãm ar awÿr gêdja ba ï tãn ar apumũ. Gêdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽ:n kam ajte amũ ar awÿr tãn bôx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itêm kadjy ikôt o kangôn ijano. Ba kam o ajte amũ itêm kadjy 'itÿx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awÿr tãn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tãn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽ. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karõ kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arÿm ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhym be, krĩraxbê Epexujakam ne ba idjapênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kĩnh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djà'a 'yr ne memã, “Ajrà amrê wadjà”, anhÿr pyræk ne me kum idjujarênh kĩ:nh. Ba memã Kritu'a ajarê nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwÿ krãptĩdjwÿ kute ikapêrkàr ne ibê àptàr prãm kumrêx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djà nhõ akatibê Pêxiko ijã apêx ba kam arÿm wãm itêmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bôx jabej dja gar kam kum akabên mexbit jarê. Abenmã ikabên ja jarê gê ar akam bôx gar amã abê. Ne kam kum akabên mexo akabên gê umar mex. Mÿkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane. ¹¹ Kwãrik wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tẽm kadjy dja gar kôt o kangõ gê tÿx ne umar mex ne amrê tẽ. Nã bãm amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt mörjadjwÿr ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apôrdjwÿr ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awÿr tẽmmã kum ikabên mex jarê nhym mã imã,

—Kati. Jakam me'ÿr itēm prām kêt, ane. Ta dja 'ôkam arÿm ar awÿr tē.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tÿx. Kritukôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atÿx. ¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunĩkôt amã me kunĩ jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kôt o kangõnh ar o ba. Arkum me kôt o kangõnh kĩnhkumrêx. ¹⁶ Dja gar ar kabên ma. Ne me kute ar kudjwa Metĩndjwÿnhmã àpênh tÿx ar o bajadjwÿ kabên ma. ¹⁷ Exepamê Potunamê Akaku ar arÿm amrê iwÿr bôx ba arÿm ikĩnhkumrêx. Gar amrê iwÿr abôx kêt ne ikôt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bôx ne ikôt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arÿm ikĩnhkumrêx ne. Wãkam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjô'ã akĩnhkumrêx. Dja ar wãm tēn bôx gar ar aman abenmã ar mex jarê.

Kute apÿnh õbikwa djàri kum amikabên mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djàri ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'ôk jakam wãm ar amã arê. Akwiremê Prixira ar amã kabên mex jarê. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar úrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿ ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'ôk jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunĩ ar amã kabên mex jarê ba kuman arÿm wãm ar amã arê. Dja gar abenwÿr abôxkam abeno arôrôk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inihikrao ar amã ikabên mex ja'ã pi'ôk no'ôk ne.

²² Godja ar akam me'ô kum Běnjadjwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metĩndjwÿnh dja o ajkě nhym arÿm me biknor tokry djàkam akuno. Gêdja Běnjadjwÿr djwÿnh bôxkumrêx.

²³ Gê Běnjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprĩ.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar akunĩ jabêkumrêx. Tãm ne ja.

---

* 16:23 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arÿm kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽ Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27
